

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Bc. Pavla Magnová

STALKING

Časté pokračování domácího násilí

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci na téma „Stalking. Časté pokračování domácího násilí“ vypracovala samostatně a čerpala jsem z pramenů uvedených v seznamu literatury.

V Olomouci dne 15.4.2013

.....

Bc. Pavla Magnová

Poděkování

Děkuji PhDr. Lindě Švrčinové za odborné vedení, cenné rady a poznatky při zpracování této závěrečné práce a plk. Mgr. Jiřímu Musilovi za poskytnuté statistické výkazy a další materiály.

.....
Bc. Pavla Magnová

Obsah

Úvod	5
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Teoretická východiska	9
2 Domácí násilí	11
3 Stalking jako pokračování domácího násilí	13
3.1 Historie stalkingu	14
3.2 Vymezení pojmu stalking	14
3.3 Druhy stalkingu	15
4 Pachatelé stalkingu	18
4.1 Všeobecná charakteristika a typologie stalkerů	19
4.2 Psychologie pronásledovatelů	22
5 Právní úprava stalkingu	24
5.1 Komentář k § 354 trestního zákoníku	25
5.2 Možnosti postihu za trestný čin nebezpečného pronásledování	26
6 Oběti stalkingu	28
6.1 Dopad pronásledování na oběť	28
6.2 Jak postupovat	29
6.3 Kde hledat pomoc	31
PRAKTICKÁ ČÁST	34
7 Úvod do praktické části	35
8 Statistické údaje o kriminalitě v České republice se zaměřením na stalking	36
9 Kasuistiky ke stalkingu	40
ZÁVĚR	46
SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	48
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	52
SEZNAM ZKRATEK	53
ANOTACE	54

Úvod

„Násilí páchané v rodině je nejrozšířenější formou násilí vůbec a zároveň formou nejméně kontrolovanou a co do své frekvence a závažnosti nejvíce podceňovanou.“ (Ševčík, 2011, s. 7)

Rodina tvoří základ našich životů. Měla by nám dávat pocit bezpečí a jistoty, přátelství a lásky. Na druhou stranu může vyvolávat pocit strachu, nejistoty. Dříve převládal názor, že domácí násilí je soukromá věc dané rodiny, že se odehrává za zavřenými dveřmi. Dnes už je naštěstí tento názor zastaralý. Domácí násilí je obrovský problém celé společnosti. Podle výzkumů se v České republice objevuje v každé čtvrté rodině. Nezáleží na kultuře, víře, sociálním postavení, finanční stránce ani věku rodiny či její úplnosti. Domácí násilí se může vyskytnout kdekoli.

Mnohdy ani odloučení od násilné osoby nepomáhá. Pokud násilník pokračuje v obtěžování své oběti, pronásleduje ji, vyhrožuje, pak hovoříme o stalkingu. Stalking se ovšem vyskytuje i v jiných situacích, kterým nepředcházelo soužití oběti a pachatele. Bohužel tato forma stalkingu je jednou z nejčastějších, proto se ve své práci zmiňuji i o problematice domácího násilí.

Stalking je hlavním tématem této bakalářské práce. Vybrala jsem si toto téma z čisté zvědavosti, abych se dozvěděla, co všechno se pod tímto pojmem skrývá, co znamená a jak vše kolem probíhá. Ale co si pod pojmem stalking představit? Osobně jsem se s tímto pojmem poprvé setkala před několika lety jako televizní divák seriálu Ulice. Od té doby si uvědomuji, že se občas v televizních zprávách zmínili o stalkerovi, který svou oběť pronásleduje nebo obtěžuje přemírou textových zpráv či telefonátů. Stalking je možné přeložit jako nebezpečné pronásledování, což je pro mnohé čtenáře, posluchače či běžné spoluobčany srozumitelnější. Jakmile jsem se o tuto problematiku začala více zajímat, stále častěji si uvědomuji novinové články, reportáže, příspěvky na tohle téma. Stalking je novodobý fenomén, který je v naší společnosti stále častější. Svou úlohu v tom jistě hraje i dnešní doba plná moderní technologie, která dává stalkerům neomezené možnosti. Díky sociálním sítím si lidé přestali chránit své soukromí, čímž dávají potenciálním stalkerům potřebné informace, motivy a náměty.

Co vlastně stalking znamená, jak se projevuje, čím ohrožuje oběť? Odpovědi na tyto otázky a mnohé další nalezne čtenář v této bakalářské práci. Mým cílem bylo seznámit čtenáře s tímto nebezpečným jevem, který je stále častější a jeho projevy nebezpečnější, což

vedlo k zavedení nového paragrafu do trestního zákoníku a od roku 2010 je nebezpečné pronásledování považované za trestný čin. Chtěla jsem čtenářům přiblížit, jaké typy a projevy stalkingu se vyskytují, aby si uvědomili, že pokud je někdo například sleduje, posílá velké množství sms zpráv nebo nevyžádaných e-mailů, mají možnost se bránit právní cestou.

Obětí nebezpečného pronásledovatele se může stát každý. I vy! Podle studií uveřejněných v britském psychiatrickém magazínu v roce 2005 se přibližně 4–7,2 % mužů a 12–17,5 % žen už alespoň jednou v životě setkala se stalkingem, což znamená, že se stalkingem má zkušenost v průměru každá 7. žena a každý 20. muž. Z těchto čísel je patrné, že se jedná o poměrně rozšířený jev, přičemž až třetina stalkerů sáhne po násilí. (Stopstalking, online, 2013)

Nemusíte se chovat nijak vyzývavě, provokativně ani nevhodně. Stalkerem může být pro vás úplně cizí člověk, který si vás prostě všimnul na ulici a něčím jste ho „oslovili“. Nebo to může být nový kolega/kolegyně na pracovišti, kterému se zalíbíte, a on na vás upne svoji pozornost. Pachatelů stalkingu je několik typů, liší se svými projevy, motivy i psychologií. Tuto problematiku jsem se snažila čtenářům také přiblížit, aby pochopili, od koho jim může hrozit riziko.

Násilník se snaží snížit lidskou důstojnost a sebevědomí své oběti, sociálně ji izoluje, později dochází k fyzickému napadání a může končit útokem proti životu. Řeč je o dopadech stalkingu na oběť, o všem, co prožívá, čím ji stalker omezuje, co musí podstoupit, co je nucena změnit. Všechny možné dopady pronásledování na oběť jsem do své práce také zařadila, aby si čtenáři uvědomili, že to není jen pár sms zpráv denně, ale že jim stalker může zničit celý život, případně je fyzicky napadnout a v nejhorším případě dokonce zabít.

Svou práci jsem rozdělila na teoretickou a praktickou část. Teoretická část seznamuje čtenáře s historií stalkingu, ze které je patrné, že tento problém byl znám již v 18. století. Dále se čtenář dozví, jaké jsou druhy a formy stalkingu, čím se jednotlivé druhy projevují a čím vším může pachatel svoji oběť ohrožovat či obtěžovat. Další kapitola je zaměřena na pachatele, jejich charakteristiku a typologii. Vysvětluje, od koho může hrozit riziko, co stalkera motivuje. Velmi důležitou kapitolou je část zaměřená na právní úpravu, ve které se čtenář seznámí se zněním trestního zákoníku, kde je definován trestný čin nebezpečného pronásledování. Pro zajímavost jsou zde uvedeny i sazby odnětí svobody ve vybraných zemích, které za tento čin hrozí. Poslední kapitola teoretické části se věnuje obětem stalkingu. Cílem bylo vymezit, jaký dopad má stalking na své oběti, jak by měla oběť postupovat a hlavně poradit, kam se případná oběť může obrátit a kde hledat pomoc. V praktické části jsem uvedla přehledné grafy, které dokazují, že stalking se mezi námi vyskytuje, vymezují

četnost tohoto trestného činu v jednotlivých krajích. Z grafů je patrné, že stalking má vzrůstající tendenci. V poslední kapitole uvádím pět konkrétních případů stalkingu, které se v posledních letech na území České republiky objevily. Každý případ popisuje jiný typ pachatele, jeho odlišnou motivaci, projevy chování i způsoby ukončení stalkingu. Jako varování uvádím i příklad s tragickým koncem. Cílem není přepsat novinové články, ale objasnit čtenářům, jak problematika v realitě vypadá, co všechno musí oběť podstoupit a jak to mnohdy tragicky končí.

Byla bych ráda, kdyby má práce posloužila široké veřejnosti se zájmem o problematiku stalkingu, aby si čtenáři uvědomili závažnost tohoto jevu a nepodceňovali jej, aby v mé práci našli potřebné informace nejen ze zvědavosti a zájmu, ale i v případě, že se stali obětí stalkingu osobně, nebo někdo z jejich blízkých osob, přátel, kolegů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Teoretická východiska

V této kapitole nalezneme objasnění nejdůležitějších pojmů, které se v práci objevují a jsou důležité pro orientaci v problematice stalkingu a domácího násilí.

Násilí

„Násilím obecně rozumíme zlé nakládání, tělesné útoky, pohrůžky obdobným chováním nebo jednáním, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví druhé osoby. Jde o agresi jedné osoby proti druhé (nebo jejich většímu počtu), jejímž cílem je ublížit, poškodit, poranit nebo zabít.“ (Voňková, Spoustová, 2008, s. 13)

Domácí násilí

Čírtková (2008, s. 9) definuje domácí násilí jako *„opakované, dlouhodobé a zpravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu, které vytváří jednoznačně asymetrický vztah a vede ke stabilnímu rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu.“*

Stalking

„Stalking (lov, pronásledování) je termín, který označuje opakované, dlouhodobé, systematické a stupňované obtěžování, které může mít řadu různých forem a různou intenzitu.“ (Kopecký, 2010, s. 3)

Agrese, agresivita

Mezi přirozené vlastnosti každého člověka patří i agrese. S touto vlastností se pojí i pojem agresivita. Důležité je tyto pojmy rozlišit a nezaměňovat. Čírtková (2006, s. 168) v knize Policejní psychologie uvádí následující vymezení: *„Agrese označuje vlastní pozorovatelné chování, agresivitou se rozumí určitá vnitřní pohotovost k agresivnímu jednání. Pojem agresivita vyjadřuje tedy vnitřní dispozici nebo osobnostní vlastnost. Zpravidla je chápána jako relativně trvalá a hůře měnitelná charakteristika osobnosti.“*

Trestný čin

Podle § 13 Trestního zákoníku (č. 40/2009 Sb.) je *trestný čin „protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“*

Oběť

Rada Evropské unie ve svém rámcovém rozhodnutí O postavení obětí v trestním řízení uvádí, že *„oběť je fyzická osoba, která utrpěla škodu, včetně fyzické nebo mentální újmy, citového strádání nebo ekonomické ztráty v přímé souvislosti se skutky nebo opomenutím a zanedbáním, které jsou porušením trestního zákona.“* (BKB, online, 2013)

Pachatel

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v § 22 odst. 1 definuje, že *„pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.“*

Viktimologie, viktimizace

Viktimologie je nauka o obětech trestných činů. Viktimizace je proces, kdy se v důsledku násilí člověk stává obětí. Proces viktimizace má tři fáze, jak uvádí i Haškovcová (2004, s. 27): *„Viktimizace primární zahrnuje bezprostřední akt násilí a důsledek trestného činu. Viktimizace sekundární probíhá zpravidla na policii a obsahuje konfrontaci oběti s policisty, vyšetřovacími a procesními orgány a zahrnuje také reakce okolí. Pro oběť je to náročná a stresující etapa. Někdy se hovoří o tzv. druhotném zraňování. Viktimizace terciální je fáze, v níž se oběť buď vyrovná s násilím, které prožila, anebo mu podlehne a identifikuje se s modelem tzv. kriminální kariéry (nepříznivé očekávání, že se mi zase „něco stane“, se naplní).“*

Osobnost

„Osobností rozumíme individuální celek chování a prožívání a současně jedinečné uspořádání (integraci) psychických procesů, stavů a vlastností.“ (Čírtková, 2006, s. 48)
Dříve se v této souvislosti mluvilo o duši. Každá osobnost je jedinečná! Můžeme si být s jiným člověkem fyzicky velmi podobní, stejní, ale po psychické stránce je vždy každý „originál“.

2 Domácí násilí

V dřívější době bylo toto téma tabuizováno, převládal názor, že si každá rodina své problémy musí vyřešit sama a že v dobrých rodinách se to přece nestává. Postupem času (na konci milénia) s narůstajícím počtem případů se o násilí v rodinách začalo více mluvit, bylo považováno za závažný společenský problém. „*Výsadní postavení a průkopnickou roli v boji proti domácímu násilí zaujalo občanské sdružení Bílý kruh bezpečí (BKB), které se od roku 1991 zabývá pomocí obětem trestné činnosti v ČR a jemuž se podařilo v této oblasti prosadit klíčové návrhy a realizovat zásadní systémové změny.*“ (Ševčík, Špatenková, 2011, s. 8)

„*Pekingská deklarace přijatá na 4. světové konferenci o ženách v září 1995 uvádí, že „násilí páchané na ženách je projev historicky nerovnoprávných mocenských vztahů mezi ženami a muži, které vedly k nadvládě mužů nad ženami a k diskriminaci žen a které brání ženám se plně rozvinout.*“ (Voňková, Spoustová, 2008, s. 19)

Může jít o násilí mezi partnery, násilí na dětech nebo seniorech. (V případě násilí páchaného na dětech se hovoří o syndromu CAN). Nezáleží na vzdělání, věku, zaměstnání, sociálním postavení násilné osoby, ani na sociální vrstvě nebo národnosti, ve které se rodina nachází. Domácí násilí může vzniknout kdekoliv. Pokud jde o partnerské násilí, je ve většině případů násilnou osobou muž, ale výjimkou nejsou ani muži v roli ohroženého partnera.

„*Násilná osoba bývá posedlá hledáním chyb a nedostatků („jdeš pozdě, co to zase vaříš, jak to vypadáš, plácáš nesmysly, jsi špatná matka, kuchařka, milenka, hospodyně, studentka, dcera“, „jako chlap nestojíš za nic, nic neumíš“ apod.). Násilná osoba vědomě či podvědomě vytváří situace, ve kterých nachází oprávněnost pro nové násilí („vždyť jsem ti říkal, jak to máš udělat, ale ty mě neposloucháš, ty mě umíš vždycky vytočit, jen přijdu domů“) a ohrožená osoba si začíná myslet, že je to její vina. Ohrožená osoba postupně shledává, že nemá prostor pro vhodnou reakci, uvědomuje si svou bezmoc, přijme roli člověka, který ustupuje a snaží se být přizpůsobivý a vstřícný. Ohrožená osoba trpí pocitem studu, viny a strachu. To blokuje její schopnost promluvit o tom, co se děje za zavřenými dveřmi. Pokud se o to pokusí, ve svém vyprávění má tendenci minimalizovat násilné incidenty. Velmi proto záleží na prvním kontaktu a na kompetentní reakci osob, které poskytují osobám ohroženým domácím násilím pomoc.*“ (Vitoušová, Vedra, 2009, s. 3)

Domácí násilí se může projevovat v různých formách. Mezi jednotlivé druhy řadíme **fyzické násilí** (kopání, bití, cloumání, svazování, kousání, pálení, tahání za vlasy, které zanechává viditelné stopy), **sexuální násilí** (znásilnění, incest atd.) nebo **psychické násilí** (neviditelné násilí, u kterého může docházet k ničení oblíbených věcí, zakazování, citovému vydírání, ponižování, urážení, kritizování, psychickému vydírání, vyhrožování, omezování, atd.). Patří sem i **ekonomické násilí**, které se vyznačuje například úplnou kontrolou nad příjmy a výdaji, zatajováním finanční situace násilníka, zamezování přístupu k rodinnému rozpočtu, penězům. Další formou domácího násilí může být **sociální násilí**. V tomto případě násilník využívá děti a známé jako prostředek nátlaku, zakazuje své oběti kontakt s rodinou, přáteli. Patří sem i zakazování volnočasových aktivit, kontaktu se společnostmi, kontrola kdy, kde, co, s kým oběť dělá, kdy přijde domů. (Čírtková, 2008)

Za znaky domácího násilí se považují následující faktory: **přítomnost násilí** – fyzické, sexuální, psychické, sociální nebo ekonomické. **Opakování a dlouhodobost** – násilí se opakuje v cyklech. Cyklus začíná rostoucím napětím, následuje násilnický výbuch, poté dojde k usmíření a poslední fáze je fáze klidu. Po nějaké době se vše opakuje. **Přesné rozdělení rolí** na osobu násilnickou a ohroženou. Role osob je neměnná, při každém incidentu je stejné postavení účastníků. **Soukromí** – neveřejnost. Domácí násilí většinou probíhá za zavřenými dveřmi, bez asistence okolí, společnosti. **Eskalace** – neboli stupňování. Násilí je častější ale i krutější. Začíná urážkami a přes psychický teror pokračuje až k fyzickému napadání. (Vitoušová, Vedra, 2009)

3 Stalking jako pokračování domácího násilí

Jedná se o nebezpečný fenomén, který se dostává pomalu ale jistě do podvědomí veřejnosti. Když se řekne stalking, málokdo si představí, o co se jedná. U nás je tento pojem poměrně neznámý. Synonymem je nebezpečné pronásledování. To už mnohé napoví.

Stalking jako pokračování domácího násilí je doménou mužské populace pronásledovatelů. Pronásledování bývalým partnerem se vyskytuje téměř v 50 % všech případů. U bývalých partnerek je stalking typický bez návaznosti na předchozí domácí násilí. (Čírtková, 2008)

Stalking začíná tam, kde domácí násilí končí. Je častou formou pokračování domácího násilí u bývalých partnerů, kteří ukončili společné soužití. (Ševčík, Špatenková, 2011)

„V určitém počtu případů nefunguje prostorové ani právní oddělení partnerů jako cesta k ukončení domácího násilí. To pokračuje, ovšem v nových podmínkách přejde do alternativní podoby násilí, která se nazývá pronásledování bývalým partnerem (angl. „ex-partner stalking“).“ (Čírtková, 2008, s. 47)

Hoffmann a Küken (in. Čírtková, 2008) rozlišují dvě varianty pronásledování ex-partnerem. S ohledem na svou vazbu na domácí násilí jsou to ofenzivní a defenzivní. **Defenzivní** ex-partner stalking nenavazuje na fyzické domácí násilí. Motivací stalkera je snaha o obnovení jejich vzájemného vztahu, kterou demonstruje nejrůznějšími pokusy o usmiřování a vyhledáváním kontaktu s bývalým partnerem. Naproti tomu **ofenzivní** stalking u bývalých partnerů je pokračováním fyzického násilí. Stalker se snaží obnovit svou moc a kontrolu nad obětí. V tomto případě hrozí obrovské riziko, že i při pronásledování stalker použije fyzického násilí a ohrozí tak svou oběť.

V obou případech (stalking i domácí násilí) se může jednat o partnerský teror. Někdy jsou tyto dvě formy izolované, jindy na sebe navazují, prolínají se. Za společné projevy můžeme považovat fyzické a sexuální násilí, nebezpečné vyhrožování, žárlivost, falešné usmiřování (falešné ukončení stalkingu), to, že pachatel projevuje obavu o společný vztah, zastrasování, či vydírání.

3.1 Historie stalkingu

Jako první se o projevy pronásledování zajímala psychiatrie. Už v 18. století se psychiatr Pinel a pak jeho žák Esquirol zabývali popisem a objasněním tzv. erotomanie (tj. patologické vazby na jinou osobu, projevující se alespoň zpočátku jako umanutý obdiv či erotická náklonnost) a dávali ji do volné souvislosti s jinými monomániemi, jako je pyromanie, kleptomanie atd. Ve 20. století se začal používat pojem „erotické pobláznění“, který poprvé použil Kretschmer v roce 1918. Podnětem k tomuto byl zřejmě případ jedné Francouzky, která trpěla představou, že se do ní zamiloval anglický král Jiří IV. Pohybovala se v blízkosti Buckinghamského paláce a jakýkoliv pohyb za okny (třeba jen záchvěv závěsu) si vysvětlovala jako znamení a projev lásky od samotného krále. Francouzský psychiatr De Clérambault upozornil, že základním motivem „milostného pronásledování“ nemusí být jen neopětovaná láska, sexualita, ale také pýcha a pocit mimořádnosti pronásledovatele, jeho narušený pohled na realitu. Sestavil třífázový model průběhu pronásledování: 1. fáze – **fáze pýchy** – erotoman je plný očekávání, dvoří se oběti, namlouvá si ji; 2. fáze – **fáze zklamání** – následuje po odmítnutí. Erotoman se cítí zhrzen, obtěžuje výčitkami, obviňováním; 3. fáze – **fáze hněvu** – objevují se majetnické požadavky doprovázené výhružkami, vydíráním, agresí. (Čírtková, 2008)

Koncem 20. století byl tento jev postupně více spojován s kriminalitou. Stalo se tak díky postupné medializaci a přesunutí pronásledovatelů z psychiatrických léčeben do soudních síní.

3.2 Vymezení pojmu stalking

. V této kapitole nalezneme pro objasnění pojmu stalking několik definicí, včetně anglického překladu.

„Anglický výraz „stalking“ označoval původně v řeči lovců stopování lovené zvěře až k jejímu uštvení, přibližování se k ní s cílem ji ulovit.“ (Čírtková, Vitoušová, 2007, s. 115)

Z kriminologického hlediska je stalking *„úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečnost.“ (Buskotte, 2008, s. 47)*

Bílý kruh bezpečí (občanské sdružení, zajišťující bezodkladnou kombinovanou pomoc obětem kriminality) definuje stalking jako „*úmyslné a systematické porušování osobní svobody jiného. Cílem je navázání a udržování kontaktu s pronásledovanou osobou i přes její zjevný nesouhlas, které se projevuje sledováním, vyhledáváním osobní blízkosti, kontaktování prostřednictvím elektronické pošty, mobilu, omezováním v obvyklém způsobu života, zneužitím osobních údajů, vynucováním si pozornosti. Toto jednání vzbuzuje v pronásledované osobě důvodnou obavu o život nebo zdraví, případně obavu o život a zdraví osob blízkých. Umanutost a posedlost některých pachatelů a pachatelek může trvat i několik let.*“ (BKB, online, 2013)

„*Jde o nebezpečné, zlovolné pronásledování a obtěžování druhé osoby, které ohrožuje její bezpečnost, narušuje soukromí, osobní svobodu a lidskou důstojnost. V závažných případech poškozují duševní i tělesné zdraví oběti, či dokonce ohrožuje její život. Obecně snižuje kvalitu života pronásledované osoby. Jedná se o trestný čin, který je založen na opakované viktimizaci oběti. V podstatě se jedná o sérii incidentů, nikoli o ojedinělý akt.*“ (Voňková, 2010, s. 24)

Nejčastěji užívanou právní definicí je definice stanovená americkým Národním centrem pro oběti zločinu (National Center for Victims of Crime), jež zní: „*... průběh chování či vzorec chování, který by mohl způsobit racionální osobě obavu z tělesného zranění či smrti u sebe či člena bezprostřední rodiny.*“ (Stopstalking, online, 2013)

3.3 Druhy stalkingu

Jednotlivé druhy stalkingu se od sebe výrazně liší. Rozdílné jsou způsoby a projevy pronásledování, motivace pachatele i vztah k oběti. Většina autorů se v rozdělení typických způsobů chování stalkerů shodují. Jak Čírtková v knize *Moderní psychologie pro právníky* (2008) tak i Kopecký ve své studii *Stalking a kyberstalking* (2010) vymezují 5 až 7 skupin, do kterých lze stalking podle druhů rozdělit. Jedná se o tyto druhy stalkingu podle projevů a způsobu chování pachatele:

Mezi nejčastější projevy stalkingu patří obtěžování **pomocí komunikačních prostředků**. Stalker se opakovaně pokouší o kontakt s obětí. Jedná se o zasílání sms a mms zpráv na mobilní telefon (jde o desítky zpráv denně), telefonování, mnohočetné e-maily. Dále sem patří zasílání dopisů, zanechávání nejrůznějších vzkazů (například v práci, na dveřích,

na autě), zaslání dárků a jiných pozorností, přičemž se nemusí vždy jednat o dárky „příjemného charakteru“. Ze začátku to mohou být sms zprávy vyznávající lásku, dárky v podobě květin, sladkých drobností, ale postupem času stalker přitvrdí a ze zamilovaných zpráv jsou rázem zprávy výhrůžné. Dalším možným komunikačním prostředkem a možností pro stalkery jsou v poslední době velmi se rozšiřující sociální sítě, jako je ICQ, Skype, Facebook, Twitter.

Vyhledávání fyzického kontaktu je dalším způsobem, kterým se pachatel snaží vetřít do blízkosti své oběti. Pachatel hodiny vystává před domem oběti, z povzdálí ji sleduje cestou do zaměstnání, na nákupy. Pohybuje se neustále v její blízkosti, jakmile se objeví před domem. Může svou oběť dokonce pronásledovat, ohrožovat autem.

V další fázi stalker **demonstruje svoji moc a sílu**. Pomocí výhrůžek (přímých nebo nepřímých) se snaží v oběti vyvolat pocit strachu, paniku. Často se uchyluje k násilí. Snaží se vniknout do bytu oběti, ničí její majetek, auta (rozbité sklo, propíchané pneumatiky, olámané stěrače), osobní věci, velmi často útočí na domácí mazlíčky. Snaží se vniknout do soukromí oběti, odcizit její soukromé věci, drobné předměty, jako jsou fotografie, obrázky, nebo i spodní prádlo. Tyto předměty často používá k následnému vyhrožování, posílá je oběti zpět zničené. Stalker může své výhrůžky směřovat i k dalším rodinným příslušníkům, známým.

Psychické deptání, snaha o diskreditaci. Stalker se velmi často snaží svou oběť poškodit, zdiskreditovat. Rozšiřuje pomluvy, inzeruje nepravdivé nabídky s kontaktem na svou oběť, vylepuje pomlouvačné a urážlivé letáky, zanechává na ulici různé nápisy, zakládá webové stránky s nepravdivými informacemi. Cílem těchto aktivit je učinit oběť nedůvěryhodnou, pošpinit ji před vlastní rodinou, jejím okolím, v práci, i před širokou veřejností.

Nemálo násilníků se nakonec uchýlí i k **fyzickému napadení**. Názory expertů, co lze pod fyzické napadení v rámci stalkingu zahrnout, jsou různé. Hoffmann, Voos i Mullen jako fyzické násilí chápou napadání osob (udělování ran, kopanců, úderů, pokousání a další), sexuální ataky i znásilnění. Harmon sem zahrnuje i bušení a kopání do dveří. K závažnému fyzickému napadání s pomocí nože nebo škrcením může dojít náhle, v afektu. Mnoho pronásledovatelů používá tzv. avíza. Předem ohlašují, co hodlají oběti udělat, často udávají termín plánované vraždy i přesný způsob jejího provedení. (Čírtková, 2008)

Stalking by proxy neboli kontakt přes třetí osobu, který se objevuje v jedné třetině případů. Stalker záměrně zmanipuluje své okolí i okolí své oběti, vydává sám sebe za oběť. Poté, co dostane ostatní na svou stranu, obratně od nich získává informace o záměrech své

oběti. Ti mu pak nevědomky, ve snaze pomoci, poskytují informace, co hodlá skutečná oběť dělat, kde se pohybuje, jaké jsou její plány na další dny...

V případě **kyberstalkingu** se jedná o pronásledování pomocí internetu, stalking v kybernetickém prostoru. Dnešní moderní doba vytváří úrodnou půdu pro pronásledování. Mobilní telefony, internet, sociální sítě a další komunikační prostředky poskytují pachateli finančně nenáročné způsoby, jak svou oběť může sledovat, obtěžovat, pronásledovat. Mezi projevy patří zasílání nevyžádaných e-mailů ve vysokém počtu, rozesílání negativních a pomlouvačných zpráv po sociálních sítích, zavírování počítače, krádež elektronických dat, slídění v soukromém počítači a další. Ve velké většině se pachatel a oběť znají, prožili spolu blízký nebo intimní vztah.

Následující tabulka uvádí nejčastější projevy stalkerova chování a jejich četnost výskytu vyjádřenou v procentech.

Chování stalkera	Četnost výskytu v %
Telefonuje oběti	85 %
Potuluje se v její blízkosti	68 %
Pokouší se ji kontaktovat přes třetí osoby	65 %
Zasílá jí dopisy	50 %
Sleduje oběť	44 %
Zanechává jí vzkazy na dveřích, v autě	35 %
Pronásleduje ji autem	35 %
Ničí její majetek	26 %
Vniká do jejího bytu	18 %
Zasílá jí šokující předměty	13 %
Objednává zboží či služby jménem oběti	10 %

Tab. 1 Četnost výskytu je dnotlivých forem stalkingu.

Zdroj: Kornetová (2011)

4 Pachatelé stalkingu

Pachatel je posedlý, velmi fixovaný na svou oběť. Odmítá veškerou odpovědnost, vinu svaluje na oběť, na svém chování nevidí nic nenormálního.

Základní otázkou je, od koho hrozí riziko, kdo nás může ohrozit? Stalking nás může zasáhnout na bázi zaměstnaneckých vztahů (vedoucí – podřízený, nový zaměstnanec – stávající zaměstnanec), privátních kontaktů (bývalí partneři, tj. ex-partner stalking), obchodních vztahů (zákazník, klient – poskytovatel dané služby), sousedských vztahů, profesionálních kontaktů (lékař – pacient), státní moci (stát, policie). (Čírtková, 2007)

Nenechme se mýlit. Na první pohled není zřejmé, že se může jednat o stalkera. Člověk, který chodí do zaměstnání, platí daně, na veřejnosti se chová slušně, má vybrané chování a další kladné vlastnosti, může být pachatelem stalkingu, i když bychom to do něj nikdy neřekli. Stalker nemusí být jen nějaký psychicky narušený pobuda. Velmi často je to spořádaný občan, který na první pohled nejeví žádné známky agrese nebo projevy stalkera. Proto je velmi důležité, aby oběť sbírala důkazy, aby jí okolí, případně policie, uvěřila.

Dále se můžeme ptát, co stalkera k jeho jednání motivuje, proč si vybral právě nás? Kopecký (2010) uvádí tři základní typologie vztahů mezi pachatelem a obětí, kde se může stalking vyskytnout:

- oběť stalkera zná a ví, že ji pronásleduje,
- oběť stalkera zná, ale neví, že ji pronásleduje,
- oběť stalkera osobně nezná (může se jednat o např. kyberstalkery).

4.1 Všeobecná charakteristika a typologie stalkerů

Typologii stalkerů rozlišujeme podle vztahu k oběti. Čírtková v Moderní psychologii pro právníky (2007) rozlišuje čtyři typy pronásledovatelů – ex-partner, umanutý obdivovatel, fixovaný pronásledovatel s psychickou poruchou a sadistický pronásledovatel.

Ex-partner stalking je nejrozšířenějším typem pronásledovatelů. Jedná se zhruba o 50 % případů. Tato forma pronásledování je velice nebezpečná, protože podle výzkumů jsou bývalí partneři více násilní než úplně neznámí pronásledovatelé nebo ti, s nimiž oběť neměla intimní vztah. Ovšem ne každý bývalý partner se uchýlí k násilí. Rozhodující v tomto případě se zdá, že vznik násilí při pronásledování je v úzké vazbě na předcházející domácí násilí a jestli k němu docházelo. Pachatel je silně orientován na minulost, rozchod vnímá jako křivdu, cítí se být odvržen. Vůči oběti cítí nepřátelství, její úspěchy těžko snáší. Jedná v afektu, s horkou hlavou.

Pronásledování **umanutým obdivovatelem** se vyskytuje u zhruba 18 % případů. Oběť je v tomto případě jakýmsi idolem či objektem lásky, ke kterému pronásledovatel vzhlíží, je středem jeho pozornosti a dominuje v jeho fantazii. Většinou se stalker a jeho idol znají jen letmo. Může jít o občasný kontakt na pracovišti, ve škole, při zájmových aktivitách nebo jen o sousedy z protější ulice. I když se pronásledovatel snaží se svým idolem navázat kontakt, většinou nehrozí riziko fyzického napadání. Stalker se nesnaží svému idolu ublížit, poškodit jej, ani ovládnout a kontrolovat jeho život. Naopak! Uvažuje pozitivně, romanticky, přemýšlí o budoucnosti po boku své milované osoby, touží po romantickém vztahu. Podle věku pronásledovatelů se dělí na mladé obdivovatele a obdivovatele středního věku.

Podle nebezpečnosti dělíme **fixovaného pronásledovatele s psychickými poruchami** na méně nebezpečného a se zvýšenou nebezpečností. V prvním případě se pronásledovatel zaměřuje na ženy, se kterými má pracovní vztah (kolega nebo i klient). Objevují se u něj poruchy osobnosti a chování. Fantazíruje o reálném vztahu s obětí a domnívá se, že jeho oběť to cítí stejně. Z právního hlediska je způsobilý k právním úkonům a plně přičetný. Jeho silnou stránkou je schopnost manipulace. Oběť by měla dát jasně najevo svůj nezájem. Stalker se zvýšenou nebezpečností trpí závažným stupněm psychického narušení, projevuje se u něj třeba schizofrenie nebo jiné psychické poruchy. Časté jsou u něho projevy agrese a sexuální nápadnosti. Ve svém jednání je nevypočitatelný. Objevuje se nepravidelně a na nahodilých místech. V ohrožení jsou jak ženy, tak i muži, většinou z vyšších sociálních vrstev. Může se jednat o celebrity, významné osoby z určitého prostředí nebo třeba profesor na univerzitě.

Nejnebezpečnější formou je **sadistický pronásledovatel**. Snaží se zcela kontrolovat a ovládnout život své oběti. Jedná s naprostou citovou chladností, čímž i pro okolí působí dojmem psychopatické osobnosti. Oběť má velký problém se v celé situaci orientovat, protože pronásledovatel střídá projevy laskavosti a násilnosti. V tomto případě je nutný zásah psychologů. Jednak se zahájením terapeutické péče pro pronásledovatele, ale i pomoc pro oběť. Ta se musí často skrývat, být v naprostém utajení. Jinak ji pachatel znovu najde a bude usilovat o opětovnou kontrolu nad jejím životem. Pachatel je výborný v komunikačních dovednostech, brilantně umí manipulovat okolím, chová se parazitujícím způsobem, je záłudný, povrchní a arogantní. Necítí výčitky svědomí ani pocity viny. Tento typ stalkingu bývá dlouhodobý, vleklý, stalker je ve svém jednání nezvykle vytrvalý. I proto mívají právě tyto případy tragické konce. Stalker zpočátku postupuje nevinně, chová se přátelsky, aby svou oběť zmátl. S tou se zná mnohdy jen povrchně. Většinou je oběť veselá, energická, přátelská a úspěšná osoba, proto oběť ani její okolí nechápe, proč si pachatel vybral zrovna ji. A v tom tkví ten problém, stalker chce tuto energickou bytost duševně zničit, „vysát z ní energii“, psychicky ji oslabit, protože je podle něj hodna jeho zájmu. Nejprve o sobě dává nepatrné signály, zanechává vzkazy. Často do svých plánů vtahuje i přátele a známé své oběti. Když se zdá, že se vším přestal, začne to nanovo. Pronásledování střídá s obdobím klidu.

Podle motivačních vzorců můžeme najít cestu, jak se stalkerem zacházet, jednat. U některých motivů (hledáč intimity) stojí v pozadí psychická porucha. Zde je na místě okamžitá spolupráce s psychiatry. Jiným pachatelům mohou v jejich činnosti zabránit právní opatření

Další typologii je členění podle rizika napadení a nebezpečnosti stalkera. Mullen (Epravo, online, 2013) pracuje se čtyřmi kritérii: eskalace (stupňování pronásledování), délka trvání (čím delší doba, tím horší), opětovné pronásledování (poté, co stalker předváděl nezájem a ukončení svých aktivit) a psychické a sociální poškozování oběti. Podle těchto kritérii lze rozlišit 5 typů pronásledovatelů – odmítnutý pronásledovatel, hledáč intimity, nekompetentní nápadník, zlostný pronásledovatel a predátorský pronásledovatel. Ve svém článku je uvádí i Visinger (2009):

Odmítnutý pronásledovatel – Rejected stalker – jedná se o osobu, která se nehodlá smířit s ukončením vztahu. Nemusí se jednat jen o vztah intimní, ale i o pracovní, obchodní, rodinný nebo terapeutický. Pronásledovatel se snaží obnovit vztah nebo se mstí za odmítnutí. Projevy stalkingu jsou v tomto případě určitou substitucí, náhražkou za ukončený vztah.

Hledač intimacy – Intimacy seeker – tato osoba je zaujatá svou obětí a předpokládá opěťování svých citů a zájmů. Většinou se jedná o osoby cizí, nebo jen povrchně známé, z velké části je obětí známá celebrita. Odmítnutí a neopěťování zájmu stalkeri překrucují, vysvětlují si ho pozitivně, neakceptují to a odmítají tomu uvěřit. Pronásledovateli v tomto případě nejde o sexuální kontakt, ale snaží se o akceptování jeho osoby ze strany oběti, vymýšlí si nejrůznější příběhy, fantazíruje o vzájemném kontaktu a vztahu. Často se jedná o osoby citově chudé, kdy smyšlený vztah je v současnosti jediným smyslem jejich jinak bídného života.

Nekompetentní nápadník – Incompetent suitor – pachatel tohoto typu vyžaduje schůzku, rande. Nejde mu o opěťovaný či intimní vztah. Stalker je sociálně nezpůsobilý. Díky své nešikovnosti je ve většině případů odmítnut. Poté své snahy vzdá a upne se na jinou oběť, zkouší to znovu a znovu.

Zlostný pronásledovatel – Resentful stalker – pocit uspokojení přináší stalkerovi fakt, že má nad svou obětí převahu, kontrolu a moc. Obviňuje svou oběť například za zranění, újmu, kterou mu měla způsobit nebo i třeba opravdu způsobila. Používá především vyhrožování a zstrašování, je nesmírně vytrvalý. Staví se do role oběti, je si jist, že je v právu a poškozen. Své výhrůžky může směřovat vůči jednotlivci ale i skupině, organizaci.

Predátorský pronásledovatel – Predatory stalker – jedná se o málopočetnou skupinu, ale podobné vzorce chování se vyskytují i u sexuálních pachatelů. U tohoto typu pachatele se objevuje útočné, agresivní a sexuálně orientované chování. Pachatel postupuje systematicky, plánovitě. Nejprve sbírá informace o oběti, představuje si svůj útok, může se dopouštět voyeurismu. Toto probíhá skrytě, tak, aby oběť neměla vůbec potuchy o tom, že ji někdo sleduje, pronásleduje. V tom se stalker vyžívá, dává o sobě vědět velmi pomalu, nepatrnými náznaky. Až poté následuje finální útok.

Podle těchto typologií můžeme z tabulky vyčíst, jaké riziko od jednotlivých typů pronásledovatelů hrozí.

Domény rizika	Odmítnutý pronásledovatel	Hledač intimity	Nekompetentní nápadník	Zlostný pronásledovatel	Predátorský pronásledovatel
	Riziko				
1. Napadení	vysoké	nízké	nízké	nízké	vysoké
2. Vyhrožování	vysoké	moderované	vysoké	vysoké	nízké
3. Perzistence	moderované	vysoké	nízké	moderované	nízké
4. Psychické a sociální poškození oběti	vysoké	moderované	nízké	vysoké	vysoké
5. Opakování vůči nové oběti	vysoké	nízké	vysoké	moderované	vysoké

Tab. 2 Rizikovitost pronásledování.

Zdroj: Čírtková (2007)

4.2 Psychologie pronásledovatelů

Bohužel se z médií dozvídáme pouze příběhy, které končí fyzickým napadením nebo v horším případě až smrtí. To je častý důvod toho, že si veřejnost představuje stalkera jako bláznivého, vraždícího šílence. Extrémní případy opravdu mohou končit vraždou. Ve velké většině však stalker svou oběť týrá především psychicky, narušuje její soukromí, čímž dostává oběť pod obrovský tlak.

Psychologické studie se snaží sestavit typické povahové vlastnosti pachatelů. Chtějí sestavit osobnostní pozadí, abychom mohli snáze rozpoznat hrozící nebezpečí. Výsledků a závěrů je mnoho, pro ilustraci jsem si vybrala 2 nejzajímavější, které ve své diplomové práci uvádí i Hájek (2011):

První závěr staví situační faktory až na druhé místo. V popředí stojí osobnost pachatele. To znamená, že chování oběti nemá na vzniku pronásledování skoro žádný vliv. Problém je v osobnosti pachatele. Mezi problémové vlastnosti patří zejména citová ambivalence, nejistota, agresivita a neschopnost řešit vztahové problémy. Tyto charakteristické vlastnosti

se vytvářejí na základě interakce dítěte s matkou v raném dětství, proto není snadné chování pronásledovatele měnit terapeutickými zásahy.

Druhý závěr poukazuje na významné odlišnosti u pachatelů mužského a ženského pohlaví. Hlavní rozdíly jsou podle studií v dimenzi schopnosti řešit problémy, „problem solving skills“. Ženy dosahují v této rovině oproti mužům velmi dobré výsledky. Zatímco muži se ke stalkingu uchylují, protože neumí problémy ve vztahu řešit jinou cestou, ženy volí tuto cestu zcela záměrně, plánovitě a kontrolovaně. Na asymetrii mezi pohlavími ve vzorcích erotomanie poukazovaly již výzkumy v minulém století. Podle výsledků erotomanie postihuje muže všech věkových kategorií, zatímco u žen se vyskytuje ve věku kolem čtyřiceti let a výše.

Pro objasnění psychologie pronásledovatelů se v různých studiích používají kritéria, mezi které patří například typ oběti (zda se jedná o bývalého partnera, celebritu), zda existuje předchozí vztah pachatele a oběti nebo jaká je osobnost pronásledovatele. Čírtková (2008) uvádí šest základních skupin, které podle těchto kritérií sestavil v roce 1993 Holmes: pronásledovatel celebrit; pronásledovatel ex-partnera; pronásledovatel politiků; pronásledovatel z vášně – projevuje se tu výrazná sexuální motivace; pronásledovatel ze zjištěné motivace – účelově pronásleduje svou oběť, snaží se pod pohružkou fyzického násilí získat peníze; pronásledovatel odmítnutý v lásce.

5 Právní úprava stalkingu

Podle Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky, jsou projevy stalkingu naprosto nepřijatelné a v rozporu s ústavními právy. Potlačují totiž **základní lidská práva a svobody**. Pro ilustraci uvádím některá ustanovení, o která se Listina základních práv a svobod opírá. (č. 2/1993, Sb.)

- „*Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena.*
- *Osobní svoboda je zaručena.*
- *Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.*
- *Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.*
- *Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.*
- *Svoboda pohybu a pobytu je zaručena.“*

První **anti-stalkingové zákony** byly přijaty v USA, Velké Británii a Austrálii v polovině 90. let. Postupně skutkovou podstatu stalkingu zahrnuly do svých trestních zákonů Belgie (1998), Holandsko (2000), Rakousko (2006), SRN (2007). (Čírtková, 2008)

Právní definice stalkingu se v různých zemích liší. Obecně jeho vymezení zahrnuje tři složky: pachatel se dožaduje pozornosti, kterou oběť vnímá jako nechtěnou; pachatel vyhrožuje oběti nebo osobě jí blízké; pachatelovo jednání vyvolává u oběti obavy a pocit strachu.

Právní definice stalkingu v rámci **legislativy České republiky** prošla také značným vývojem. Pro jednání, dnes definované jako nebezpečné pronásledování, existovala široká škála skutkových podstat. Podle trestního zákona účinného do 31. 12. 2009 se mohlo jednat o tato ustanovení: neoprávněné nakládání s osobními údaji, pomluva, vzbuzení důvodné obavy, výtržnictví, omezování osobní svobody, zbavení osobní svobody, týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domově, úmyslné ublížení na zdraví, účast na sebevraždě, úmyslná těžká újma na zdraví, útlak, vydírání a další. (Vantuch, 2011)

V polovině května roku 2008 doporučila Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů zavést trestní postih tzv. stalkingu. Tento kvalifikovaný námět byl skutečně zpracován

do vládního návrhu nového Trestního zákoníku (č. 40/2009 Sb.). Námet prošel legislativním procesem a stal se součástí našeho právního řádu jako § 354 Nebezpečné pronásledování. (Visinger, 2009)

S účinností od 1. 1. 2010 je nebezpečné pronásledování trestným činem. Skutková podstata je vymezena v trestním zákoníku:

- Část druhá.
- Zvláštní část.
- Hlava 10 - Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných.
- Díl 5 - Trestné činy narušující soužití lidí.
- § 354 Nebezpečné pronásledování.

V **trestním zákoníku** (č. 40/2009 Sb.) se s definicí stalkingu setkáme v § 354. Zde se uvádí, že pachatel svoji oběť dlouhodobě pronásleduje, pokud jí vyhrožuje ublížením na zdraví; vyhledává její osobní blízkost, sleduje ji; pomocí elektronické komunikace či jiným způsobem oběť vytrvale kontaktuje; omezuje ji v běžném a obvyklém způsobu života nebo zneužije osobních údajů oběti za účelem získání kontaktu. Toto jednání u oběti vzbuzuje důvodnou obavu o vlastní život nebo zdraví či život osoby blízké. Za dlouhodobé pronásledování pachateli hrozí odnětí svobody jeden rok nebo zákaz činnosti. Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, pokud tento čin spáchá proti dítěti, těhotné ženě, se zbraní nebo se dvěma osobami.

5.1 Komentář k § 354 trestního zákoníku

Zákony jsou pro mnoho čtenářů nesrozumitelné, proto je vhodné najít potřebné vysvětlení a objasnění např. v komentářích k jednotlivým zákonům. Vysvětlení paragrafu, který se zabývá nebezpečným pronásledováním, najdeme mimo jiné u Novotného (2010).

Pojem „**dlouhodobé pronásledování**“ je pronásledování po dobu delší jednoho měsíce. Přihlíží se na intenzitu pronásledování a jednání pachatele vzhledem k oběti, na míru obtěžování v této době a další. „**Vyhrožování ublížením na zdraví**“ musí být mířeno na osobu, které se vyhrožuje nebo na osobu jí blízkou. Zkoumá se obsah výhrůžek i následky, jak oběť tyto výhrůžky vnímala. Pokud výhrůžky vzbudí u oběti důvodnou obavu,

že se uskuteční, spadají sem i pohrůžky na majetkovou či nemajetkovou újmu. Když pachatel „**vyhledává osobní blízkost nebo oběť sleduje**“, opakovaně ji kontaktuje, pozoruje, zjišťuje si její zvyky, snaží se o kontakt přes třetí osobu. „**Vytrvalý kontakt prostřednictvím elektronických komunikací, písemně nebo jinak**“ zahrnuje zasílání e-mailů, sms a mms zpráv, kontakt přes sociální síť typu skype, facebook, icq, písemné dopisy a jiné písemné vzkazy. Kdykoli pachatel omezuje svobodné rozhodování oběti, ztěžuje jí normální způsob života, brání v trávení volného času, jedná se o „**omezování v obvyklém způsobu života**“. Poslední vysvětlení se týká „**zneužití osobních údajů** za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu“. Sem spadá veškeré jednání pachatele, který využije osobní data oběti, aby na ni získal kontakt. Patří sem například získávání údajů od státního orgánu, zaměstnavatele, provozovatele telekomunikačních služeb, od známých a přátel oběti. Pachatel se snaží zjistit místo pobytu své oběti, místo, kde se v určitou dobu bude nacházet. Skutková podstata trestného činu je naplněna již při použití osobních údajů k tomuto účelu.

5.2 Možnosti postihu za trestný čin nebezpečného pronásledování

Jak bylo uvedeno výše, u nás je možné uložit trest odnětí svobody až na jeden rok. Pokud by byl trestný čin spáchán proti dítěti, těhotné ženě, se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami, hrozí pachateli odnětí svobody na šest měsíců až tři roky. Pokud by pronásledovatel svým jednáním úmyslně způsobil smrt oběti, postupovalo by se v souběhu s trestným činem vraždy podle § 140 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Zajímavé je srovnání sazeb za trestný čin nebezpečného pronásledování ve vybraných zemích, které uvádí následující tabulka.

SRN	až 5 let (v případě způsobení smrti 10 let)
Austrálie (Victoria)	až 10 let
Kanada	až 10 let
Velká Británie	až 5 let
Austrálie (New South Wales)	až 5 let
USA (Massachusetts)	až 5 let
Holandsko	až 3 roky
Belgie	až 2 roky
Rakousko	až 1 rok
Irsko	až 1 rok
Japonsko	až 1 rok
Norsko	6 měsíců
Dánsko	6 měsíců

Tab. 3 Sazby za trestný čin nebezpečného pronásledování ve vybraných zemích.

Zdroj: Čírtková (2008)

6 Oběti stalkingu

Oběti stalkingu se může stát každý. Nezáleží na věku, pohlaví, vzdělání, sociálním postavení. Často se jedná o osoby nezadané, nebo ty, které se nedávno s partnerem rozešly. Většina lidí se domnívá, že se do pozice oběti stalkingu nemůže dostat. Jsou toho názoru, že pachatel je duševně nemocný a tudíž ho lehce rozpoznají, že se to stává jen celebritám, nebo že by musely svým chováním nějak provokovat, aby měl potenciální pachatel důvod se na ně zaměřit. Zpočátku má oběť problém rozpoznat začínající stalking. Pachatel se zprvu chová přátelsky, mile, romanticky. Proto si oběť nepřipouští žádné riziko a nedává najevo svůj nesouhlas hned od začátku. A pak je velmi zaskočena.

Oběti stalkingu dělíme na primární (přímo zasažené) a sekundární (sociální okolí oběti). Čírtková (2008) uvádí procentuální vyjádření sekundárních obětí stalkingu. Podle výzkumu se pouze 36 % případů viktimizace týkalo primárních obětí. Pronásledovatel obtěžoval i přátele oběti (33 %), rodinné příslušníky (30 %), životní partnery (20 %), děti oběti (23 %), pracovní kolegy (23 %) i sousedy (18 %).

6.1 Dopad pronásledování na oběť

Stalking ve své lehčí formě (pokud nedochází k fyzickému násilí) představuje obrovský nápor na psychiku oběti. Psychické násilí je mnohdy nebezpečnější, než se nám může zdát. To potvrzuje i Čírtková (2008). Uvádí, že v laickém povědomí je stále ještě rozšířen mýtus o tom, že psychické týrání nepředstavuje tak závažný problém jako ubližování fyzické. Platí však opak. Řada výzkumných studií na toto téma dokládá, že následky psychického teroru jsou stejně pustošivé jako tělesné násilí. Oběti čistě psychického týrání vykazují stejně závažné a dlouhodobé následky jako oběti, které byly vystaveny fyzické agresi.

Mezi další nebezpečný fakt řadíme to, že po psychickém týrání nezůstávají viditelné rány. Oběti tedy mohou být často označovány jako nevěrohodné. Pro oběť je potom velmi obtížné najít odvalu a sílu, aby svého pronásledovatele například udala, nebo alespoň hledala pomoc u jiných institucí, než je policie. Často se s pronásledovatelem snaží „bojovat“ sama, utíká před ním, mění své zvyklosti, zaměstnání... Bohužel někdy toto končí tím nejhorším možným způsobem.

Co prožívá oběť? Stalking je zásah do soukromého života, ponižuje lidskou důstojnost. Oběti omezuje nebo úplně mění životní styl, uvádí ji do depresí, pocitu strachu a nejistoty, nedůvěry vůči druhým lidem. Oběť ztrácí životní pohodu, duševní rovnováhu, radost ze života. Projevuje se u ní psychická destabilizace, emocionální labilita, traumatizace. Často trpí poruchami spánku, koncentrace, úzkostí, depresiemi, hysterií, závislostí, nechutenstvím i výkyvy tělesné hmotnosti. Může se projevovat zvýšená lekavost, podrážděnost, zbytečná ostražitost i afektivní výbuchy, agrese. Trpí pocitem odcizení od svého okolí. Oběť má strach o své bezpečí, o svůj život i život svých blízkých. Bohužel se u obětí těžkého stalkingu vyskytují i suicidální myšlenky a jednání. (Buskotte, 2008)

Téměř u 47 % případů přineslo pronásledování pro oběť i materiální újmu, škodu. Jednalo se třeba o ztrátu zaměstnání, finanční náklady na bezpečnostní zařízení, drobné opravy věcí, které stalker poškodil. (Čírtková, 2008)

Oběť se snaží před stalkerem uniknout, vyhnout se možnosti setkání s ním a zamezit mu veškerý kontakt. Proto velmi často mění nebo skrývá svá telefonní čísla, mění své dosavadní návyky, vyhýbá se pravidelným volnočasovým aktivitám. Pokud je to v zaměstnání možné, nečekaně si přehazuje pracovní dobu a směny, nebo dokonce přistupuje ke změně zaměstnání. Přestává chodit do společnosti, mezi přátele, bojí se vyjít na ulici, sociálně se izoluje. V krajním případě, kdy už je oběť bezradná, mění i své bydliště, utíká před světem.

Štorková ve své prezentaci rozděluje reakce oběti na projevy stalkingu do čtyř skupin: **psychické** – kam řadí např. úzkostnost, podrážděnost, nedůvěru vůči okolí, neklid, poruchy spánku, **finanční** – dočasné přestěhování, opatření k zajištění vlastní bezpečnosti, **pracovní** – např. zhoršení výkonu v zaměstnání, nesoustředění se, změnu pracovního místa, ukončení pracovního poměru a **sociální** – kde se nejčastěji vyskytuje snížení zájmu o vztahy a aktivity, izolace, strach z neznámých osob.

6.2 Jak postupovat

Existuje několik možností, nebo spíše doporučení, jak postupovat a snažit se vlastními silami a chováním ukončit stalkerovo jednání. Na počátku si hlavně oběť musí uvědomit, co se kolem ní děje a rozhodnout se k aktivitě, odhodit strach a stud a odhodlat se jednat. V neposlední řadě má vždy možnost obrátit se na Policii České republiky nebo na jiné organizace, o kterých pojednává kap. 6.3.

Nulová reakce. „Každý rozhovor, diskuzi, ba i odmítnutí a nadávky vnímá stalker tak, že o něj jevíte zájem. Je posedlý po vaší pozornosti. Místo toho, abyste jej odradili, ho vlastně jakoukoli všímavostí podpoříte a motivujete k dalším činům.“ (Buskotte, 2008, s. 54) Oběť musí jednoznačně vyjádřit a dát najevo, že se jí toto chování nelíbí, zůstat u nulové reakce a ignorovat veškeré pokusy o kontakt. Neodpovídat na sms, e-maily, dopisy. Pokud už oběť zvedne telefon a zjistí, že hovoří se stalkerem, nesmí se nechat vyprovokovat, jednoduše by měla položit telefon. V žádném případě se nedoporučuje chodit se stalkerem na „poslední schůzku“ ani v případě slibů, že se chce jen omluvit, ukončit své jednání. Je vhodné pohrozit podáním trestního oznámení. I když jsou desítky textových zpráv a telefonů obtěžující, není dobré pořídit si nové telefonní číslo a to staré zrušit. Stalker by si časem zjistil i to nové a vše by začalo nanovo. Pokud má oběť záznamník, je to výborný pomocník při sbírání důkazů.

Vyklidit pole a jít stalkerovi z cesty. Oběť může ovlivnit pouze své chování a tím se pokusit nepřímo ovlivnit i chování svého pronásledovatele. Je nepříjemné, když musí měnit své návyky, způsob trávení volného času, přátele. Ale těmito změnami může oběť postupem času docílit toho, že stalkerův zájem vyhasne a skončí. (Čírtková, 2008)

Buskotte (2008) považuje za důležitý krok **sbírat důkazy**. Je pochopitelné, že oběť má chuť každou příchozí zprávu nebo dopis smazat, zničit. To je chyba! Je důležité sbírat a uchovávat veškeré důkazy. Pokud dojde k poškození majetku, vše je dobré pečlivě nafotit a zdokumentovat. Je potřeba zajistit, aby stalkera číhajícího před domem oběti viděl i někdo jiný. Je vhodné zapisovat do diáře, kdy stalker svou oběť potkal, sledoval, co napsal, kdo ho ještě viděl. Přesný datum a čas.

Informovat okolí a hledat pomoc uvádí i Čírtková (2008) za neopomenutelný krok v boji proti stalkerovu chování. V první řadě musí oběť odhodit stud, případně pocit, že to zvládne sama. Neprodleně musí informovat své blízké okolí i spolupracovníky. Jednak je tím může předem varovat a uchránit případným útokům, ale hlavně zde platí princip první informace. Tedy může zabránit falešným obviněním stalkera a jeho snaze zmanipulovat okolí oběti. Vhodný postup a v některých případech snad i účinný, by mohl spočívat v informovanosti a kontaktování televize. Mnoho stalkerů si libuje ve své anonymitě a odvysílání reportáže o jejich chování a postupech by je mohlo odradit od dalšího jednání. Kam se může oběť obrátit pro pomoc, se uvádí v další kapitole.

Bílý kruh bezpečí (BKB, online, 2013) doporučuje vytvořit si **bezpečnostní plán**. Mezi obecné zásady patří, že by oběť měla věřit své intuici. Nepodceňovat, když se jí nezdá něco normální, volat o pomoc, vyhledat ochranu lidí kolem, případně volat policii. Dále je nutné

volit jiné trasy, způsoby a časy, které pronásledovatel zná. Nikdy neodmítat doprovod! V bezpečnostních opatřeních setrvat tak dlouho, dokud projevy stalkingu nepřestanou. V neposlední řadě podat trestní oznámení. Ochranu soudy nabízejí ve dvou rovinách, občanskoprávní (žaloba na ochranu osobnosti) a trestněprávní (trestný čin nebezpečného pronásledování). Kroky pronásledované osoby by měly vést do některého z kontaktních míst Bílého kruhu bezpečí, kde případ individuálně posoudí a navrhnou oběti vhodnou intervenci a poradí, jak bezpečnostní plán sestavit přímo na míru dané situace.

6.3 Kde hledat pomoc

Oběť má několik možností, kam se obrátit nejen pro informace, ale hlavně pro pomoc, rady a pochopení. Důležité je, aby svou situaci nepodceňovala a odhodlala se svůj problém řešit, našla odvalu a začala podnikat kroky, které by mohly vést k zastavení stalkerova chování. Obrátit se může nejen na Policii ČR, ale také na Intervenční centra, poradny, bezpečnostní agentury.

Jak bylo uvedeno již výše, stalking je v naší zemi trestným činem. Proto se oběť může (a měla by) obrátit **na Policii ČR**. Obecným úkolem policie je: *„chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti, dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma, postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž policejní úkon směřuje, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem, při plnění úkolů jsou policisté povinni dodržovat pravidla zdvořilosti, dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní, mezi povinnosti policie patří podpora, péče a pomoc obětem trestných činů a zmírňování následků trestných činů.“* (Voňková, 2010, s. 14)

U opakovaně viktimizovaných obětí klesá ochota podat trestní oznámení a řešit toto se státními institucemi. Oběti to považují za zbytečné, nedostatečné, pozdní a neekonomické. Velmi často se stává, že se oběť stydí, nebo jednoduše nevěří státnímu orgánu, že by jí pomohl, uvěřil, pochopil. V tomto případě existuje celá řada poraden, kam se může oběť obrátit, kde hledat pomoc a informace. Mezi nejčastější důvody neoznámení trestného činu patří: předpokládaná neúspěšnost oznámení; hodnocení věci jako osobní záležitosti; krytí pachatele; velká časová ztráta a potíže s policií; nepatrná majetková škoda. (Voňková, Spoustová, 2008)

Kornetová na odborné konferenci 23.11.2011 v Praze ve své prezentaci na téma Stalking v policejní praxi uvedla případy, ve kterých se doporučuje vstup policie. Jsou to případy, ve kterých se objevují následující projevy stalkingu: denně několik telefonátů, deset a více SMS za den, 3-5 dopisů za týden, odkládání dárků u dveří, zjevné několikahodinové postávání před domem oběti, sledování a oslovování oběti na ulici. (MVCR, online, 2013)

Pokud se oběť z jakéhokoliv důvodu ostýchá jít na policii, může navštívit jedno z **Intervenčních center**, které najde v současnosti v patnácti městech České republiky. *„Intervenční centra jsou specializovaná pracoviště, jejichž kompetence jsou upraveny v §60 a zákoně o sociálních službách. Odborně proškolení sociální pracovníci poskytují osobě ohrožené domácím násilím, především v období vykazání pachatele, psychologickou podporu, sociálně právní pomoc a dostatek informací pro uvážlivé rozhodnutí o dalších životních krocích, zprostředkovávají pomoc dalších pomáhajících služeb a koordinují spolupráci mezi institucemi zúčastněnými na ochraně osob ohrožených násilím.“* (Voňková, Spoustová, 2008, s. 85)

„V intervenčních centrech je na základě vykazání ze společného obydlí nabídnuta pomoc osobám ohroženým násilným chováním vykázané osoby nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykazání. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové. Služby intervenčních center jsou poskytovány bezplatně. Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy.“ (MPSV, online, 2013)

Vojtíšková na konferenci v Praze (MVCR, online, 2013) uvedla, co vede oběť k návštěvě intervenčního centra. Motivuje ji zejména strach o svou osobu, pocit nutnosti zastavit stalking, výběr prostředků ochrany (hledá odpověď na otázku: Co mohu dělat?) a neméně důležitá emoční podpora. Dále autorka uvedla, jaké služby intervenční centrum obětem stalkingu nabízí, jak situaci řeší. V první řadě je nutné zmapování situace, shromažďování důkazů. Dále nabízí asistenci například s pomocí podání trestního oznámení, pomohou oběti sestavit bezpečnostní plán a doporučí vhodnou strategii chování oběti.

V nejrůznějších **centrech a poradnách** působí odborníci, ať už z psychologické, kriminální nebo advokátní praxe, kteří jsou připraveni oběti poskytnout pomoc, poradit jaké jsou možnosti a doporučit, jak postupovat.

Spoustu informací je možné získat **na internetu**. I zde existují elektronická poradní centra, diskusní fóra, kde si mohou oběti sdělovat poznatky a zkušenosti. Internet by měl být hlavně místem, kde bude oběť hledat kontakty, kam se může obrátit.

Bezpečnostní agentury nabízejí služby od stanovení stalkera, ochranu oběti, jejich rodinných příslušníků, ochranu majetku, ochranu před kyberstalkingem, sběr veškeré dokumentace, zastupování oběti při procesních a trestněprávních úkonech, dokonce i komunikaci se stalkerem s cílem ukončit jeho stalkerské jednání vůči oběti.

PRAKTICKÁ ČÁST

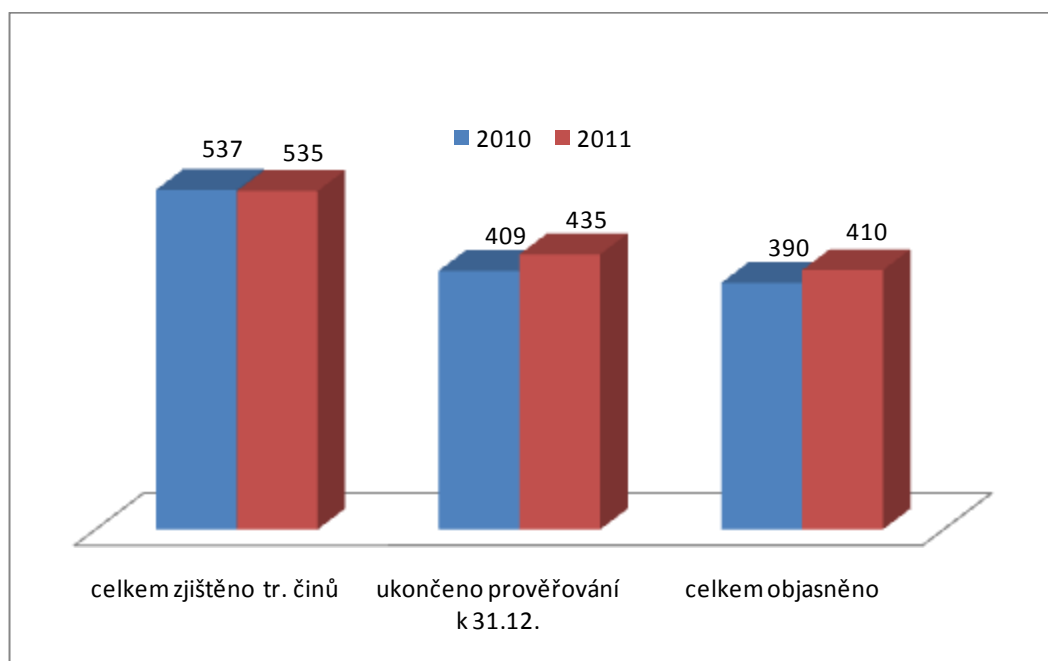
7 Úvod do praktické části

Praktická část mé bakalářské práce je rozdělena do dvou kapitol. První kapitola poskytuje statistické údaje v grafickém vyjádření. Cílem bylo seznámit čtenáře s četností výskytu stalkingu za období 2010 – 2011. Za období 2012 statistické údaje v době zpracování práce nebyly ještě k dispozici. Údaje zobrazují, kolik trestných činů nebezpečného pronásledování bylo za jednotlivá období zjištěno a kolik jich bylo objasněno. Čtenář si tak může udělat obrázek, jak častý je tento jev v naší společnosti a jaká je úspěšnost policejního vyšetřování. Grafy jsou uvedeny za celou Českou republiku i za jednotlivé kraje. Dále grafy odpovídají na otázku: Kdo jsou pachatelé stalkingu? Ze statistik je patrné, kolik osob bylo celkem stíháno, v kolika případech se jednalo o recidivisty. Zajímavé jsou údaje o počtu žen v roli pachatelů.

Ve druhé kapitole uvádím kasuistiky konkrétních případů, které se v posledních letech staly na území naší republiky. Při probírání tématu mé práce jsem se často setkala u kolegů nebo rodinných příslušníků s názorem typu: No tak ti někdo posílá sms zprávy, tak si změň číslo a ignoruj to! Tyto názory mě vedly právě k uvedení konkrétních případů, aby bylo zřejmé, že to nejsou jen obtěžující textové zprávy, čím se stalking projevuje. Chci čtenáře z těchto omylů vyvést do (mnohdy kruté) reality. Záměrem této kapitoly je odpovědět na otázky: Jak stalker ve skutečnosti jedná? Co prožívá oběť? Jaká je motivace pachatelů? Jak je možné se bránit, jak postupovat? Mým cílem bylo vtáhnout čtenáře do reality, nastínit, co všechno je možné a jak jsou stalkeri vynalézaví, zákešní a nebezpeční. Podle mého názoru je důležité, aby měl čtenář reálnou představu a uvědomil si, jak nebezpečný tento fenomén je. Ve shrnutí každého případu pak uvádím rozbor pachatele, jeho motivy a projevy, o kterých pojednává teoretická část mé práce. Tím si čtenář snáze uvědomí, že stalker není vždy jen bývalý přítel/přítelkyně, který se snaží o obnovení vztahu. Z uvedených případů je patrné, že často se obětí stalkingu člověk stane čistou náhodou nebo jen tím, že se snažil pomoci nově příchozímu pracovnímu kolegovi.

8 Statistické údaje o kriminalitě v České republice se zaměřením na stalking

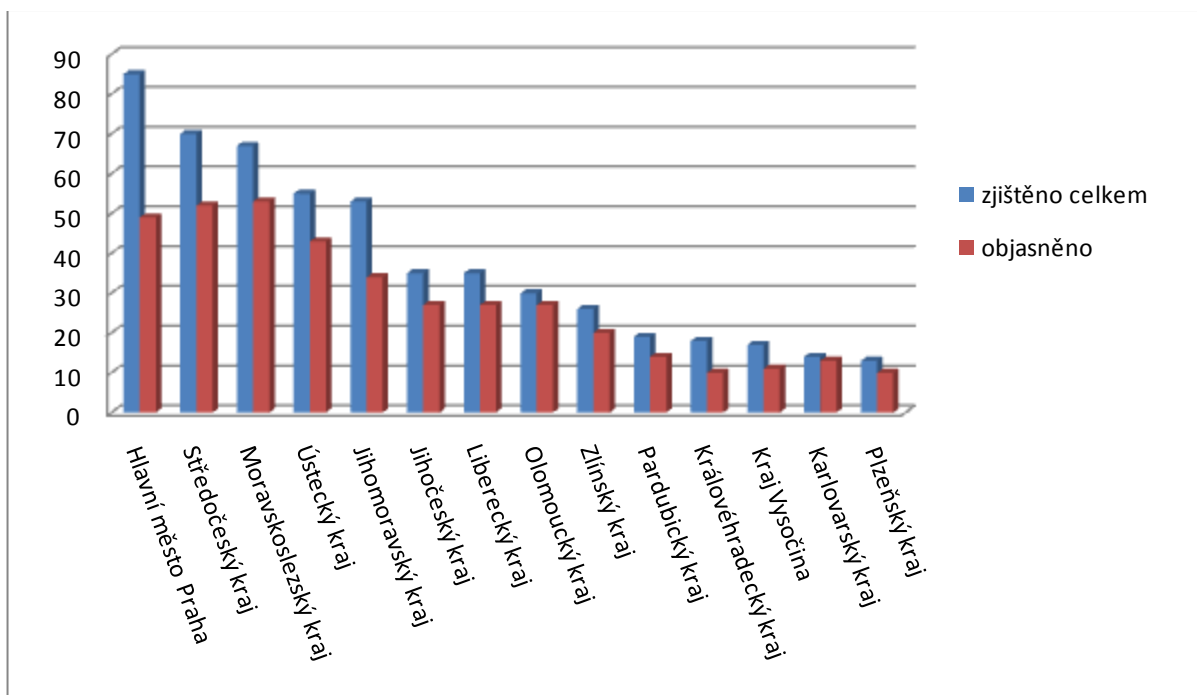
V této kapitole čtenář nalezne přehledné grafy, které vyjadřují celkový počet případů nebezpečného pronásledování v České republice, členění podle jednotlivých krajů, počet objasněných případů a další ukazatele, které dokládají, že stalking je mezi námi a jeho případů každoročně přibývá. Údaje jsou uváděny za období 2010 a 2011, za rok 2012 nejsou v době zpracovávání této práce zatím k dispozici.

Graf 1 Trestné činy nebezpečného pronásledování v ČR.

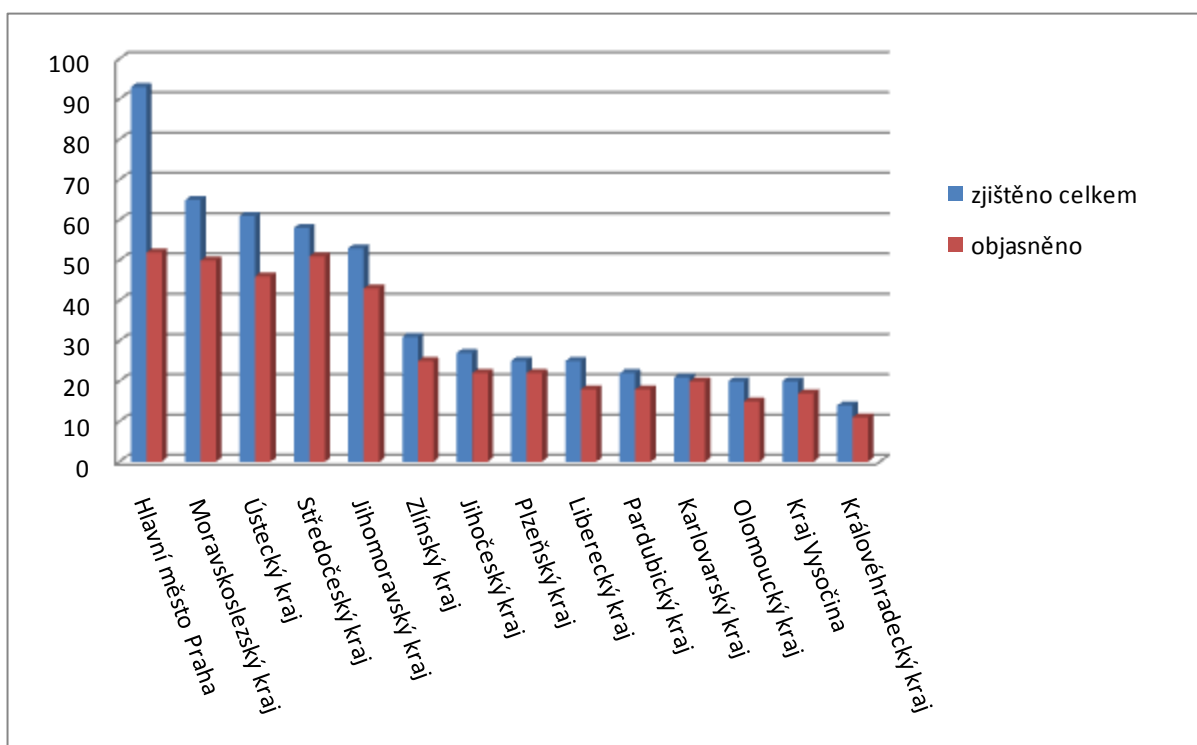
Zdroj: Statistické výkazy Policie ČR

V grafu 1 vidíme srovnání let 2010 a 2011 a vyjádření, kolik trestných činů nebezpečného pronásledování policie na území České republiky celkem zjistila, v kolika případech ukončila prověřování a kolik případů objasnila celkem. V celkovém počtu zjištěných trestných činů vidíme nepatrný rozdíl, pouze o 2 případy v roce 2011 méně, ale naproti tomu nárůst v počtu objasněných případů. Když srovnáme celkový počet těchto trestných činů a počet objasněných, za rok 2010 získáme 72,63 % a za rok 2011 76,64 % objasněných případů.

Graf 2 Trestné činy nebezpečného pronásledování dle jednotlivých krajů v roce 2010.

Zdroj: Statistické výkazy Policie ČR

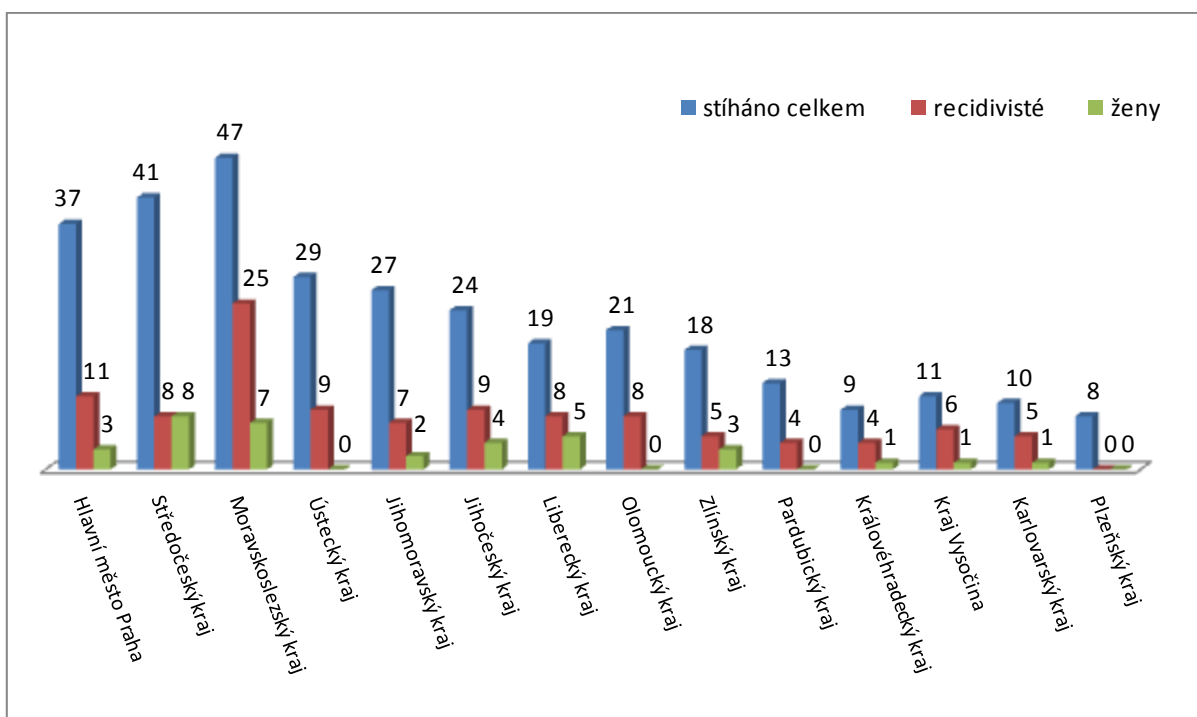

Graf 3 Trestné činy nebezpečného pronásledování dle jednotlivých krajů v roce 2011.

Zdroj: Statistické výkazy Policie ČR

Graf 2 a 3 uvádí celkový počet zjištěných trestných činů ve srovnání s celkovým počtem objasněných případů, členění podle jednotlivých krajů Česká republiky v roce 2010 a 2011. Kraje jsou v grafu seřazeny podle celkového počtu trestných činů. Na prvním místě v obou letech vidíme Hlavní město Prahu, na dalších předních příčkách se objevují Moravskoslezský, Středočeský, Ústecký a Jihomoravský kraj. Další kraje se v počtu celkových případů ve svém umístění ve dvou letech liší.

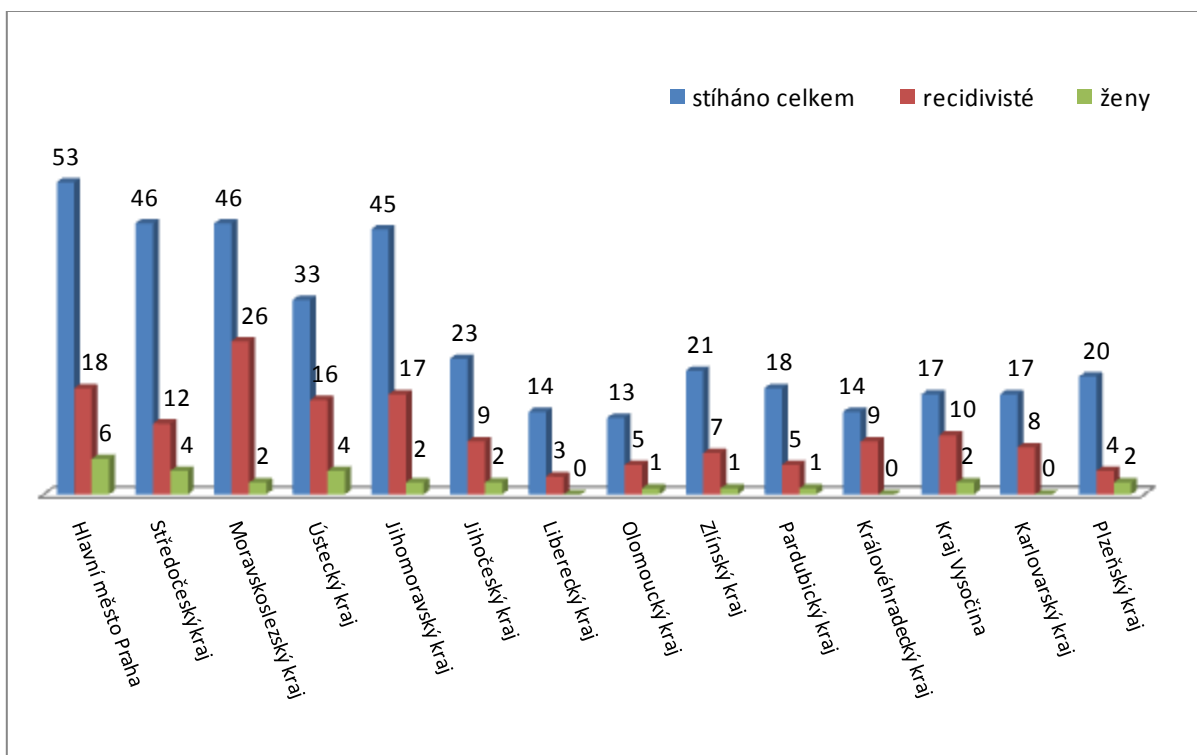
Pro zajímavost autorka uvádí přesné údaje v Olomouckém kraji, ve kterém žije. V roce 2010 bylo na území kraje zjištěno celkem 30 případů nebezpečného pronásledování, objasněno bylo celkem 27 případů, což je 90% úspěšnost policie při vyšetřování. V roce 2011 můžeme sledovat znatelný pokles případů, které policie zjistila. Jednalo se o 20 případů, z toho objasněných 15, což je 75% úspěšnost. Není možné konstatovat, jestli se případy nebezpečného pronásledování v Olomouckém kraji o tolik případů snížily, nebo jen nebyly policií zjištěny.

Graf 4 Celkový počet stíhaných osob za rok 2010.

Zdroj: Statistické výkazy Policie ČR

Na území České republiky bylo stíháno za nebezpečné pronásledování v roce 2010 celkem 314 osob, z toho 109 recidivistů a 35 žen. Z grafu 4 vyčteme, kolik jednotlivých pachatelů připadalo na jednotlivý kraj. Je patrné, že Plzeňský kraj „vede“, pokud budeme hodnotit slušnost chování žen i recidivistů v této oblasti. Stejně tak v Ústeckém, Olomouckém a Pardubickém kraji policie nestíhala ani jednu ženu stalkerku.

Graf 5 Celkový počet stíhaných osob za rok 2011.

Zdroj: Statistické výkazy Policie ČR

Graf 5 uvádí stejné údaje jako předchozí graf 4, ale za období 2011.

9 Kasuistiky ke stalkingu

V následující kapitole nalezneme několik případů stalkingu. Jedná se o případy, které se objevily v médiích. Čtenář tak získá představu, jak to v reálném případě probíhá, co všechno musí oběť snášet a jak to v některých případech tragicky končí. Nalezneme zde případy z posledních let, kdy bylo možné pachatele obvinít z trestného činu nebezpečného pronásledování. Jsou tu ale i případy, které se odehrály před rokem 2010 (kdy vstoupil v platnost nový Trestní zákoník, který tento trestný čin zahrnuje), tedy v době, kdy oběť neměla moc možností se bránit soudní cestou, pachatel většinou vyváznul se zákazem se k dotyčné osobě přibližovat nebo s pokutou za přestupek, a bohužel ne jeden případ skončil tragicky.

Případ č. 1

V případě figuruje 39letý muž a 30letá žena. V červenci 2012 se rozešli. Muž rozchod neunesl, nesouhlasil s ním. Začal ženu opakovaně obtěžovat, vyčítal jí, že nereaguje na jeho zprávy a vzkazy. Byl jí neustále v patách. Za dva měsíce jí poslal až 500 sms zpráv, které většinou měly výhružný či vulgární charakter. 5-6krát v týdnu slídl před jejím domem, často i celou noc. Jakmile v noci viděl, že se v domě rozsvítilo světlo, ihned ženě psal, koho tam má. Zaměstnavateli ex-přítelkyně poslal pomlouvačný dopis, ke kterému přiložil lékařskou zprávu s jejím psychologickým vyšetřením. Celá situace vyvrcholila tím, že ženě do auta namontoval sledovací zařízení, aby měl přesné informace o jejím pohybu. Tento jeho čin byl poslední kapkou. Jakmile žena štěnici ve svém autě objevila, vše nahlásila na policii. Muž okamžitě začal s výčtkami, že ho udala a vyhrožoval, že na ni pošle talibánce. V listopadu muž stanul před soudem, kdy mu hrozilo vzetí do vazby. Soudkyni přiznal, že uznává, že jeho chování nebylo normální, a že dva dny v policejní cele mu stačily k tomu, aby si uvědomil, že už o ex-přítelkyni nestojí a že všeho nechá, nebude ji kontaktovat, sledovat. Soudkyně jeho slibu uvěřila a propustila ho na svobodu s podmínkou, že pokud slib poruší, ihned půjde do vězení. Navíc bude celou domu pod dozorem probačního úředníka. Slib dodržoval pouze měsíc, začátkem roku vše začalo nanovo a v tuto chvíli je u soudu podán návrh na vzetí do vazby. (Novinky, online, 2013)

Shrnutí

V tomto případě se setkáváme s ex-partner stalkingem, o kterém pojednává kap. 4.1. Podle výzkumů je tato forma nejčastější. Tohoto pachatele je možné zařadit do kategorie „odmítnutý pronásledovatel“, kterého popisuje Visinger taktéž v kap. 4.1. Jedná se o pronásledovatele, který se nedokázal smířit s rozchodem a akceptovat jej. Objevují se tu typické projevy stalkingu – obtěžování pomocí komunikačních prostředků (zasílání sms zpráv), vyhledávání fyzického kontaktu (postávání před domem oběti, sledování dění kolem), demonstrace stalkerovi síly (výhrůžky s úmyslem vyvolat v oběti pocit strachu, vyhrožování talibánci) a také snaha o diskreditaci oběti, v podobě zaslání pomlouvačného dopisu zaměstnavateli s cílem poškodit oběť a učinit ji nedůvěryhodnou. Podrobnější popis těchto projevů najdeme v kap. 3.3 Druhy stalkingu.

Z dostupného popisu případu není zřejmé, jestli oběť podnikla nějaké kroky k zastavení stalkera. Uvádí se zde až podání trestního oznámení na policii po objevení sledovacího zařízení v autě.

Případ č. 2

V tomto případě se opět jedná o ex-partner stalking. 28letý muž z Přerova neunesl rozchod s 19letou přítelkyní počátkem května 2012. Neustále ji sledoval, vyhledával její blízkost. Denně čekal před jejím domem a doprovázel ji cestou do školy. Po škole opět čekal a sledoval ji při cestě domů. I přes zřejmé sdělení, že žena o jeho pozornost nestojí, stále pokračoval. Dokonce začal vyhrožovat, že jejího současného přítele nechá zabít. Netrvalo to dlouho (koncem května) a stalker na ženu fyzicky zaútočil. Opět si na ni počkal, sundal jí kšiltovku z hlavy, pořezal ji na hlavě nožem a kšiltovku jí opět nasadil. Rozřezal i batoh, co měla na zádech. Muž je podezřelý z trestného činu nebezpečného vyhrožování a nebezpečného pronásledování. (Novinky, online, 2013)

Shrnutí

Jak bylo uvedeno již v popisu případu, jedná se o ex-partner stalkera, který se nehodlá své bývalé přítelkyně vzdát a smířit s rozchodem. Objevuje se zde vyhledávání fyzického kontaktu (denní sledování a doprovázení oběti). Stalker demonstruje svou sílu v podobě výhrůžek současnému příteli oběti a bohužel se uchyluje i k fyzickému napadení, když oběť zraní nožem. Jaké další projevy fyzického napadení se často objevují, je možné se dočíst v kap. 3.3.

Z článku je patrné, že k napadení došlo celkem krátkou dobu po jejich rozchodu. Nedá se tedy říci, že byla dodržena skutková podstata trestného činu v podobě dlouhodobosti, ale fyzické napadení v oběti vzbudilo důvodnou obavu o svůj život, proto bylo zapojení policie tím správným krokem.

Případ č. 3

Tento případ se odehrál na Olomoucku, kdy 47letá žena posílala vyhlédnutému 43letému muži sms zprávy. Často se jednalo až o 30 zpráv denně. Ve zprávách ho zvala na schůzky a nabízela mu společný život. Několikrát jej dokonce navštívila v místě jeho bydliště. Nepomohlo ani jasné vyjádření, že muž o ni nestojí a její zájem jej obtěžuje, ať tedy svého jednání zanechá. Nakonec se muž obrátil na policii. Nápadnice je podezřelá z trestného činu nebezpečného pronásledování. (Olomouc.idnes, online, 2013)

Shrnutí

Tady se jedná o jednoznačné zařazení pachatelky do skupiny „umanutý obdivovatel“, o kterém pojednává kap. 4.1. Žena nehodlá své oběti ublížit, spíše naopak. Vzhlíží ke svému idolu, který je objektem její lásky, sní o společné budoucnosti, snaží se získat pozornost svého vysněného muže a přemluvit ho ke společnému životu.

Případ č. 4

Zřejmě nejznámější obětí stalkingu v České republice je dnes 29letý Tomáš Kočí z Mostu. Už téměř 10 let ho pronásleduje bývalá spolužačka Bára Kupková a její matka Eva. Tomáš a Eva spolu chodili 8 let na stejné gymnázium, Eva patřila mezi outsidersy, ale prospěch měla vynikající. Ve čtvrtém ročníku se Eva do Tomáše zamilovala, on ji dal ale najevo, že o ni nemá zájem. Na maturitním večírku se Evy zastal, když se do ní ostatní spolužáci naváželi. Tohle zřejmě odstartovalo celé šílenství. Od té doby mu Eva posílá desítky sms zpráv denně. Nejprve se jednalo o zamilované zprávy, které se po následném odmítání proměnily na urážlivé a vulgární. Postupně se k Evě přidala i její matka, postávaly před domem Tomáše, sledovaly ho na každém kroku (při venčení psa, při schůzkách s přáteli...) zahlcovaly jeho emailovou schránku stovkami zpráv, nechávaly mu přede dveřmi dárečky, které Tomáš podle svých slov vždy rovnou vyhazoval. Tomáš měl chvíli klid, když začal chodit v Praze na vysokou školu a bydlel na koleji. Klid trval jen do té doby, než pronásledovatelky vypátraly, kde studuje a kde bydlí. Nevadilo jim za Tomášem do Prahy jezdit. Hodiny postávaly pod jeho oknem na kolejích, přespávaly v křoví, pokřikovaly na něj,

snažily se dostat na jeho pokoj a do budovy, šplhaly po stromech, aby měly lepší výhled, co Tomáš dělá. Když Tomáš odjel domů, za pár hodin už byly opět v Mostu a číhaly před jeho domem. Kdykoliv Tomáš šel s nějakou dívkou, byť to mohla být příbuzná, náhodná známá nebo jen kamarádka, pronásledovatelky ji sprostě urážely, nadávaly, proč Evičku vyměnil za takovou š....., urážely Tomáše a všechny kolem. Byly mu neustále v patách.

Vše se odehrávalo ještě v době, kdy stalking nebyl v naší zemi trestným činem a tak Tomáš neměl žádný možný způsob domáhat se ochrany, potrestání. I když volal na policii několikrát týdně, pachatelky vždy dostaly jen pokutu za přestupek, policie je odvezla, ale za pár hodin byly zase zpátky v Tomášově blízkosti a číhaly. Teprve v červnu 2011 se Tomáš „dovolal spravedlnosti“ a ženám byl soudem uložen zákaz přibližovat se k němu na více jak 100m. Jelikož ženy tento zákaz porušovaly, stanuly začátkem roku před soudem pro maření výkonu úředního rozhodnutí. Soud obě ženy poslal na léčení, čímž unikly trestu odnětí svobody za porušení zákazu přiblížení se. Soud na základě znaleckého posudku a s přihlédnutím k jejich psychickému stavu nařídil léčení, pro matku ústavní, pro Evu ambulantní. (Zpravy.idnes, online, 2013)

Shrnutí

Podle Visingera (kap. 4.1) by se tyto pachatelky daly zařadit do skupiny hledačů intimity, kteří jsou zaujatí svou obětí. Předpokládají opětování citů. V tomto případě si Eva špatně vyložila situaci, kdy se jí Tomáš zastal a od té doby si myslí, že to bylo z lásky a snaží se ho získat. V tomto konání ji podporuje i její matka, všechny ženy a dívky v Tomášově blízkosti napadají a urážejí. Asi si jen těžko dokážeme představit, jak tohle všechno Tomáš celých deset let snášel, jak se s tím vyrovnávala jeho rodina, jeho okolí, co všechno museli změnit, jak se bránit.

Případ č. 5

Případ s tragickým koncem se odehrál v rozmezí dvou let, 2005-2007. Tehdy 31letá Michaela pracovala na letišti u odbavování pasažérů. Mezi kolegy i přáteli byla velice oblíbená, vždy usměvavá. Na letišti nastoupil nový kolega Petr Drápal (později po změně příjmení Hanuš). Vyhlídnul si Míšu jako spřízněnou duši, která by mu mohla pomoci se začleněním do pracovního kolektivu a rozkukáním se. Míša se nebránila, byla velice hodná a vstřícná. Petr se jí svěřil, že je nešťastný, smutný, že tu nikoho nezná a těžko navazuje kontakty. Proto ho Míša pozvala na společnou dovolenou, tak jezdí s kolegy, aby se navzájem lépe poznali. Tohle gesto Petr zřejmě pochopil jako vyjádření zájmu o jeho

osobu ze strany Míši. Jak později kolegové vypověděli, všem dovolenou zkazil svým arogantním vystupováním, s nikým nekomunikoval, nezvládal své výbuchy nálad a agrese. Míša mu dala jasně najevo, že v práci mu ráda se vším pomůže, ale to je vše, chodit s ním nechce. Tím všechno začalo. Rok a půl Míše vyhrožoval přes sms zprávy, sledoval ji na každém kroku. Míša často měnila své telefonní číslo, ale vždy se vkradl k ní do skříňky a z nového telefonu se prozvonil, aby získal její nové číslo. Míša byla nucena utajovat rozpis svých služeb, často přespávala u kamarádů a známých, aby ji nemohl sledovat cestou domů. I když někam šla s partou přátel, vždy tam byl, nadával jí, vyhrožoval. Přátelé často všichni společně před jeho přítomností utíkali, nejprve to považovali za akční film, nikdy nevěděli, co přijde, kde se objeví, jakou past Petr nastraží. Potom už kolegové dokonce uvažovali, jestli mají Petra fyzicky napadnout, aby všeho nechal. Ale Míša si to nepřála, že by do konce života nedokázala žít s představou, že se mu něco stalo její vinou. Urážky a výhrůžky přes sms zprávy nepřestávaly, jen změnily charakter. Z nevinných zpráv typu „Vidím, že už jsi doma. Sleduji tě...“ Míša začala dostávat výhrůžné zprávy s odpočítáváním času, kolik jí zbývá do konce života. Každý den přišla nová zpráva s nižším číslem. Petr Míšu vinil ze ztráty svého milovaného zaměstnání, přitom pracoval na dobu určitou a vzhledem k nedostačujícím pracovním výsledkům se zaměstnavatel rozhodl smlouvu Petrovi neprodloužit. Petr dokonce kontaktoval redaktory pořadu Na vlastní oči z televize Nova se svým příběhem, jak ho kolegyně vyštvala z milované práce na letišti, jak ho kvůli její nenávisti vyhodili a on teď nemůže vykonávat své oblíbené zaměstnání. Míša byla bezradná, několikrát kontaktovala policii, ale bezvysledně. V konečné fázi už neměla ani sílu a odhodlání na policii chodit, připadala si, že jí nevěří a považují za lhářku. Petr dokonce Míše vybíral poštovní schránku, za což mu soud udělil 200hodin prospěšných prací a udělil zákaz se k Míše přibližovat. K jejich výkonu ovšem nenastoupil, tak mu soud udělil 125 dnů výkonu trestu odnětí svobody, ke kterému také nenastoupil. V den (16.7.2007), kdy se o rozsudku dozvěděl na internetu, Míšu zavraždil. Když se v noci vracela domů, na schodech ji umlátíl, rozbil hlavu silnou větví. Míša měla rozdrčenou lebku, vylámané zuby, zlomenou čelist, prsty, ruce. Petr jí ještě ukradl věci s batohem, který měla na zádech.

Z vyjádření policie vyplývá, že policisté neměli informaci, že Petr nenastoupil k výkonu trestu. O tomto se prý policie dozvídá cestou, kdy justice vydá informaci o osobách v pátrání, což se v tomto případě nestalo, tudíž policie neměla informaci, že Petr je stále na svobodě. (Ceskatelevize, online, 2013)

Shrnutí

Tento pachatel patří do nebezpečné, i když méně časté skupiny – fixovaný pronásledovatel, jehož definici nalezneme v kap. 4.1. Jedná se o pachatele, který je většinou v pracovním vztahu s obětí, jde o kolegu, vedoucího pracovníka. Tento pachatel se nedokáže smířit s odmítnutím, projevují se u něj poruchy chování, agrese (což vypovídali i kolegové po společné dovolené). Pachatel má silnou schopnost manipulace s okolím (v tomto případě se to projevilo dokumentem v pořadu Na vlastní oči, kde ze sebe udělal oběť a všechno špatné svalil na Míšu). Je zde patrná ztráta víry oběti v policii, pomoc úřadů, o které se dočteme v kap. 6.3 Kde hledat pomoc. Oběť si před státními institucemi připadá jako lhář, ztrácí odhodlání svou situaci řešit právní cestou. V tomto případě je to možná pochopitelné, jelikož Česká justice v té době neznala trestný čin nebezpečného pronásledování, a tak pachateli hrozil pouze zákaz přibližování. Zde oběť postupovala podle kroků, které jsou uvedeny i v kap. 6.2, kde se mimo jiné doporučuje: dát najevo, že se oběti toto chování nelíbí, ignorovat pokusy o kontakt, změnit si telefonní číslo, informovat okolí (kolegové věděli o problému a snažili se Míše pomoci), měnit své návyky (Míša často přespávala mimo domov, měnila a utajovala své pracovní směny).

ZÁVĚR

Obětí stalkingu se může stát kdokoliv. Nezáleží na věku, dosaženém vzdělání, ekonomickém statutu, způsobu života, kultuře. Nejedná se o „momentální nápad“, o aktuální průnik emocí. Ke stalkingu patří i prvotní myšlenka, záměr. Stalking se projevuje opakováním, vytrvalostí pronásledovatele s cílem kontaktovat oběť. Za kritérium vytrvalosti považujeme trvání v době minimálně jeden měsíc. Jednotlivé projevy stalkingu se nesmí izolovat, musíme na ně nahlížet hromadně. Jedná se o excesivní (vybočující z normy) a systematické (dlouhodobě opakované) projevy pozornosti a zájmu.

I přesto, že se jedná o jednu z podob násilí, dlouho byl u nás tento problém tabuizován. Až vzrůstající počet případů, stále brutálnější důsledky pro oběť a celé její okolí dovedlo naše zákonodárce k rozhodnutí, že nebezpečné pronásledování v roce 2010 zařadili mezi trestné činy, tak jak je tomu již delší dobu v okolních státech.

Cílem této bakalářské práce bylo seznámit čtenáře s problematikou stalkingu. Snažila jsem se detailně popsat jednotlivé formy stalkingu a jejich a specifické projevy, aby je mohla potenciální oběť včas odhalit a přijmout patřičná opatření. Svou pozornost jsem zaměřila na psychologii pachatelů, aby bylo možné je poznat a odlišit, aby bylo snazší pochopit jejich motivy a zaujmout proti jejich chování účinný postoj. Seznámila jsem čtenáře se zněním trestního zákoníku, který nebezpečné pronásledování postihuje. V další kapitole jsem se zaměřila na oběti. Uvedla jsem, jaké možné následky jim stalkerovo chování přináší, s čím se musejí vyrovnat, co všechno snášet a co všechno ve svém životě musí změnit, i když vůbec nic neudělaly. Sepsala jsem doporučený postup, jak reagovat, čeho se vyvarovat, kam se obrátit pro pomoc, kde hledat informace.

V praktické části jsem se snažila čtenářům nastínit, jak to v reálu probíhá. Uvedla jsem zajímavé grafy, ze kterých si čtenář může udělat svůj vlastní názor, jestli stalking je dnešním problémem nebo není. Z grafů je patrné, že případů rok od roku přibývá, že často jsou pachatelem i ženy. Grafy jsou zpracované za období 2010 a 2011, jsou zaměřeny na celorepublikové srovnání i srovnání jednotlivých krajů. V poslední kapitole jsem uvedla případy stalkingu, které se u nás staly v posledních letech, na kterých jsem demonstrovala typické projevy stalkingu a typologii pronásledovatelů. Z případů je patrné, že někdy stačí pohrozit policií, jindy bohužel vše končí brutální vraždou. Mým cílem nebylo nikoho šokovat nebo vystrašit, chtěla jsem čtenářům nastínit, jak vše probíhá a jak je často oběť bezmocná, co všechno se v dnešní době může stát.

Myslím, že stanovených cílů se mi podařilo dosáhnout. Seznámila jsem čtenáře s problematikou stalkingu, popsala jeho projevy, objasnila motivy a psychologii pachatelů. Grafy v praktické části mé práce odpovídají na otázku, zda je stalking opravu mezi námi a je nutné mu věnovat pozornost, zda bylo účelné zavedení § 354 Nebezpečného pronásledování do trestního zákoníku. Kasuistiky odpovídají čtenáři na otázky, jak stalking v reálném prostředí probíhá, jak se pachatel chová a co všechno musí oběť snášet.

Byla bych ráda, kdyby má práce pomohla být jen jednomu čtenáři se v této problematice zorientovat, najít potřebné informace, rady či doporučení. Tato práce by mohla posloužit jednak jako zdroj informací pro čtenáře, kteří zaslechli pojem stalking a přesně neví, co si pod tímto termínem představit. Mohla by posloužit pedagogům i rodičům, kteří chtějí své děti informovat o tomto závažném jevu. Využitelná by mohla být i pro samotné oběti, případně pro jejich známé, kteří se snaží se stálerem nějak bojovat a pomoci tak oběti.

SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

- BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
- CONWAYOVÁ, Helen L. *Domácí násilí*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2007. 159 s. ISBN 978-80-00-01551-7.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila, MACHÁČKOVÁ, Radka a VITOUŠOVÁ, Markéta. *Domácí násilí: přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích: studie*. Praha: Bílý kruh bezpečí, 2002. 143 s. ISBN 80-86284-19-0.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: domácí násilí, stalking, predikce násilí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 150 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
- HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Manuálek o násilí*. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2004. 83 s. ISBN 80-7013-397-X.
- HÁJEK, Jiří. *Ochrana obyvatelstva při mimořádných událostech v domácnostech*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, diplomová práce, 2011. 152 s.
- HOLOUŠOVÁ, Drahomíra a KROBOTOVÁ, Milena. *Diplomové a závěrečné práce*. dotisk 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 117 s. ISBN 80-244-1237-3.
- KOPECKÝ, Kamil. *Stalking a kyberstalking nebezpečné pronásledování*, Studie realizovaná v rámci projektu: nebezpečné komunikační jevy pro učitele se zaměřením na kyberšikanu, kyberstalking, kybergrooming a další sociálně-patologické jevy. Olomouc: 2010. S. 14. ISBN 978-80-245-7737-3.
- KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, ŽATECKÁ, Eva, DÁVID, Radovan a KORNEL, Martin. *Právo proti domácímu násilí*. Beckova skripta. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 139 s. ISBN 978-80-7400-381-3.
- NOVOTNÝ, František a kolektiv. *Trestní zákoník 2010*. Praha: Eurounion Praha, 2010. 838 s. ISBN 978-80-7317-084-4
- ŠEVČÍK, Drahomír a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
- VITOUŠOVÁ, Petra a VEDRA, Vladimír. *Domácí násilí: informace a praktické rady pro ohrožené osoby*. 3., upr. vyd. Praha: MJF, 2009. 12 s. ISBN 978-80-86284-82-8.

- VOŇKOVÁ, Jiřina. *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: proFem, 2010. 92 s. ISBN 978-80-903626-9-7.
- VOŇKOVÁ, Jiřina a SPOUSTOVÁ, Ivana. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2., přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. 244 s. ISBN 978-80-903626-7-3.
- WALBY, Sylvia a ALLEN, Jonathan. *Domácí násilí, sexuální napadení a pronásledování: výsledky britského průzkumu o kriminalitě*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. 124 s. ISBN 978-80-7338-088-5.

Odborné časopisy:

- VISINGER, Radek. *Jak postihovat stalking? Zamyšlení nad novou právní úpravou*. *Trestněprávní revue*, 2009, roč. 8, č. 11, s. 332-333. ISSN 1213-5313.
- VANTUCH, Pavel. *K postihu stalkingu (nebezpečného pronásledování) podle § 354 trestního zákoníku*. *Trestní právo*, 2011, roč., č. 2, s. 6. ISSN 1211-2860.

Právní normy:

- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1993&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=9>>.
- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2013-01-05]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

Internetové zdroje:

- Co je to stalking?* Stopstalking.cz [online]. [cit. 2012-09-12]. Dostupný z WWW: <http://www.stopstalking.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=61&Itemid=73>.
- Doporučení a praktické rady*. Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>>.

- Intervenční centra*. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. 30.1.2009. [cit. 2012-09-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/4228>>.
- KOUDELA, Šimon. *Stalking. Dokument o pronásledování, které vedlo až k smrti oběti*. Česká televize [online]. 2010. [cit. 2013-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10303355531-stalking/210542151210001/>>.
- KORNETOVÁ, Andrea. *Stalking v policejní praxi*. MVČR [online]. 23.11.2011. [cit. 2013-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitro-usporadalo-konferenci-o-stalkingu.aspx>>.
- Muž se nesmířil s rozchodem, bývalou přítelkyni pořezal na hlavě*. Novinky.cz [online]. 20.5.2012. [cit. 2013-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/krimi/268818-muz-se-nesmiril-s-rozchodem-byvalou-pritelkyni-porezal-na-hlave.html>>.
- Nápadnice si chtěla vynutit rande, svému idolu poslala i 30 SMS denně*. Idnes.cz [online]. 16.11.2012. [cit. 2013-03-10]. Dostupný z WWW: <http://olomouc.idnes.cz/zena-si-chtela-vynutit-rande-desitkami-sms-fjh-olomouc-zpravy.aspx?c=A121116_143203_olomouc-zpravy_stk>.
- Nebezpečné pronásledování*. Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>>.
- Rámcové rozhodnutí Rady Evropské unie*. Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.bkb.cz/pro-odborniky/doporuceni-a-rozhodnuti/>>.
- Soud poslal na léčení matku s dcerou, které deset let stíhaly studenta*. Idnes.cz [online]. 26.2.2013. [cit. 2013-03-10]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/soud-poslal-stalkerku-kupkovou-z-mostu-na-leceni-fbh-krimi.aspx?c=A130223_1893328_usti-zpravy_alh>.
- Stalker bombardoval expřítelkyni stovkami esemesek, skončil opět v cele*. Novinky.cz [online]. 20.2.2013. [cit. 2013-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/krimi/293742-stalker-bombardoval-expritelkyni-stovkami-esemesek-skoncil-opet-v-cele.html>>.
- Stalking – nebezpečné pronásledování*. Stalking.cz [online]. [cit. 2012-09-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.stalking.cz/>>.
- Stopstalking – úvod*. Stopstalking.cz [online]. [cit. 2012-09-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.stopstalking.cz/>>.
- ŠIMORDOVÁ, Andrea. *Stalking z kriminologického pohledu se zaměřením na pachatele a oběť*. EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo [online]. 21.6.2011. [cit. 2012-

- 09-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/stalking-z-kriminologickeho-pohledu-se-zamerenim-na-pachatele-a-obet-73846.html>>.
- ŠTORKOVÁ, Marie. *Stalking z pohledu psychologa*. MVČR [online]. 23.11.2011. [cit. 2013-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitro-usporadalo-konferenci-o-stalkingu.aspx>>.
- VOJTÍŠKOVÁ, Eva. *Stalking nebezpečné pronásledování*. MVČR [online]. 23.11.2011. [cit. 2013-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitro-usporadalo-konferenci-o-stalkingu.aspx>>.

Ostatní zdroje:

Statistické údaje Policie České republiky, předány fyzicky.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky:

Tab. 1	Četnost výskytu jednotlivých forem stalkingu.	(s. 17)
Tab. 2	Rizikovost pronásledování.	(s. 22)
Tab. 3	Sazby za trestný čin nebezpečného pronásledování ve vybraných zemích.	(s. 27)

Grafy:

Graf 1	Trestné činy nebezpečného pronásledování v ČR.	(s. 36)
Graf 2	Trestné činy nebezpečného pronásledování dle jednotlivých krajů v roce 2010.	(s. 37)
Graf 3	Trestné činy nebezpečného pronásledování dle jednotlivých krajů v roce 2011.	(s. 37)
Graf 4	Celkový počet stíhaných osob za rok 2010.	(s. 38)
Graf 5	Celkový počet stíhaných osob za rok 2011.	(s. 39)

SEZNAM ZKRATEK

aktualiz.	aktualizované
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
Bc.	bakalář
CAN	Child Abuse and neglect, syndrom týraného zneužívaného a zanedbávaného dítěte
ČR	Česká republika
č.	číslo
dopl.	doplněné
in.	v
kap.	kapitola
kol.	kolektiv
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
např.	například
odst.	odstavec
PhDr.	doktor filozofie
přeprac.	přepracované
s.	strana
Sb.	sbírka
SRN	Spolková republika Německo
Tab.	tabulka
tzv.	tak zvaný
upr.	Upravené
USA	Spojené státy Americké
vyd.	vydání

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Pavla Magnová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Linda Švrčínová
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Stalking. Časté pokračování domácího násilí
Název v angličtině:	Stalking. Frequent proceeding of domestic violence.
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na stalking jako formu domácího násilí. Popisuje základní pojmy, typy a formy stalkingu, jejich jednotlivé projevy. Vymezuje pachatele. Seznamuje čtenáře s platnou legislativou. Poskytuje oběti informace a doporučuje postup, jak se bránit. Uvádí typické případy z praxe a grafy se znázorněním, jak častý je tento jev v kriminologii.
Klíčová slova:	domácí násilí, stalking, stalker, nebezpečné pronásledování, psychologie pachatelů, oběť stalkingu.
Anotace v angličtině:	My bachelor thesis is focused on stalking as a form of domestic violence. Describes the basic concepts, types and the forms of stalking, their individual manifestations. The thesis defines the offender. This thesis acquaints readers with current legislation. It provides victims with information and recommended procedure, how to defend themselves. Presents the typical examples of practice and graphs with representation, how often is this phenomenon in criminology.
Klíčová slova v angličtině:	domestic violence, stalking, stalker, stalking, psychology of offenders, the victim of stalking
Přílohy vázané v práci:	0
Rozsah práce:	53 s.
Jazyk práce:	český jazyk